Toimetus ja talitus:
Tallinn, Pikk 2
Kodune telefonikeskjaam 428-83
Tellimiste ja kuulutuste vastuvõtt Rataskaevu tn. 2, telefon 452-87
Tarvitamata käsikirju ei säilitata
Toimetuse kõnetunnid k. 13—14

EESTI SÕNA

Üksiknumbri hind 10 penni
Ilmub kuus korda nädalas
Tellimishind kuus kodumaale 2.60 rmk.; välismaale 3.40 rmk. Aadressi muutmine 20 penni Tellimisi võtavad vastu kõik postkontorid ja postiagentuurid
Talitus avatud k. 8—15
laupäeval 8—13

Nr. 70 **(IV aastakäik)** **Laupäeval, 25. märtsil 1944** **Tänast lehte 4 lk.**

EVAKUEERUNUD

Toimetusse tuleb noor ema ja kurdab oma muret. Tal on kaks pisikest last. Korter purustatud. Evakueerus ühes lastega Tallinna lähedale maale. Läks tuttavasse kohta ja võeti lahkesti vastu. Tema nelja-aastane laps aga tikkunud mängima samavanuse perelapse mänguasjadega. Perelaps hakanud karjuma Sellest tekkinud esimesel korral täiskasvanute vahel väike mossitamine. Teisel korral sõnelemine. Ja varsti olnudki pahandus käes. Linnaema oma lastega peab nüüd ära kolima ja otsima uut kohta, kuhu minna.

Võime arvata, et praegu üle kogu Eesti toimub sääraseid pisidraamasid. Igakord ei tarvitse neil olla nii julm lõpp, et sõjapõgenik uksest välja surutakse. Aga mõlemapoolset nördimust tekib paratamatult, kui perekonnad, kes seni lahedamini elanud, nüüd kitsalt kokku surutakse. Seda kitsust tunnevad nii vastuvõtjad kui vastuvõetavad. Üldine närvilisus viib kergesti kokkupõrgeteni.

Tunnetega on niisugune lugu, et nad ei püsi kaua ühel pingel. Ka kaastunne mitte. Esimesel hetkel, kui teatavaks sai Tallinna põlemine, kui kodutud ja paljakspõlenud inimesed jõudsid maale — tekitas see südameis kaastunnet ja abivalmidust. Kuigi üksikud vähem ühiskondlikud inimesed ka siis võisid ligimese häda vastu külmaks jääda. Enamik meie rahvast aga avas kodutuile oma uksed. Pererahvas nihutas end koomale, et teha juuretulijaile ruumi.

Tunnete mööna paratamatu seadus annab ennast aga varsti tunda. Tunnete esialgsele tõusule järgneb tagasilöök. Elu argipäev tungib sisse. Tekib tuhat pisimuret ja ebamugavust kitsast kooselust.

Praegu on evakueerinute esimene laine kohtadel just sellesse kriitilisse punkti jõudnud. Esimesele kaastundepuhangule on järgnenud argipäev ning see otsustab, milliseks kujuneb koosasujate edaspidine vahekord. Ühtedel on krahh kohe käes, teiste vahel tekib mingi vindunud olek, kolmandad leiavad õige läbisaamisviisi.

Tahame loota, et meie inimeste juures see kolmas liik on kõige arvukam. Aga et ta seda oleks, tuleb olla teadlik kriitilisest punktist, mis järgneb esimese vastuvõtu tundeküllusele Mõlemal poolel tuleb olla teadlik, nii pererahval, kui majutatavail. Mõlemal tuleb iseennast kontrollida.

See, kuidas evakueeritute läbisaamine kohtadel kujuneb, ei puudutada aga vastuvõtjaid ja vastuvõetavaid üksi. Sellel on suur ühiskondlik tähendus meie rahva solidaarsuse ja tervikluse seisukohast. Samuti suur praktiline tähendus selles mõttes, et linnainimesed maal suudaksid kasulikud olla ja meie üldisele tööjõudlusele kaasa aidata

Seepärast tuleb kogu ümbruskonnal omamoodi seisukohta võtta väärnähtuste suhtes. Varem, kaugemas minevikus on ühiskond säärast seisukohta võtnud õige karmilt. Kes talitas ebasotsiaalselt, see sunniti külaühiskonnast lahkuma. Tal tuli siirduda laande või kõnnumaale, ta tõugati välja.

Võib-olla oleks tol ajal välja tõugatud ka see pererahvas. kes tolle noore ema kahe lapsega oma majast välja tõrjus. Siis oleks tulnud neil endil kepp võtta ja ära minna, selle asemel et see sõjapõgenik-ema oma kahe lapsega nüüd seda teeb.

Meie aja kombed on teissuguste lahendustega Kahtlemata asuvad üksikuil juhtudel ka ametivõimud vahele. Enamail kordadel aga tuleb ümbruskonnal endal moraalselt mõju avaldada Isekate inimeste hoolimatusele tuleb piir tõmmata Kes kodutuile ei taha peavarju anda või nendega ilmselt halvasti ümber käib — see pere tuleb ümbruskonna poolt moraalselt isoleerida, temale tuleb mõista anda, et see ei ole õige eestlane, kes hättasattunuisse niimoodi suhtub

Kõik see ei tähenda muidugi, et ka evakueeritud ise ei peaks püüdma võimalikult vähem tüli valmistada. Kokkupõrgete juures ei tarvitse külalised alati sugugi süütud olla.

Ärgu üksikud neist oma kaotuste nimel olgu liiga nõudlikud ja tahtku — nagu mõned vastuvõtjad kaebavad —, et neid kogu aeg peetaks tähelepanu ja kaasatundmise keskpunktiks. Ärgu nad solvugu, et teistelgi inimestel on omad mured. 1941. a. võttis Tartus üks kaastundlik inimene oma kolmetoalisse korterisse perekonna. kel kuuetoaline korter oli maha põlenud. Mõne kuu pärast oli see vastuvõtja ise sunnitud välja kolima. Sest tema närvid ei pidanud enam vastu. Kogu aeg polevat ta allüürnikelt muud kuulnud kui aina halisemist selle üle, kui hea neil enne olnud ja kui vilets ja kitsas korter on neil praegu

Evakueeritute seas on üksikuid, kes arvavad, et neil on nüüd aina õigus nõuda. Igal pool ja igaühelt. Üks sellistest saatis toimetusele kirja, kus ta kõik üles loeb, mida ta on nõudnud ja pole saanud Ja teine kurjustab kõvasti ühe väikelinna peale, et linnavalitsusel polevat seda ja teist tagavaraks evakueeritute jaoks jne. Just nagu kohtadel oleks juba kuude eest pidanud kõike ette teadma.

Lähemad päevad ja nädalad on suureks tuleprooviks meie rahva ühistundele ja kohanemisvõimele. Alles tundepuhangule järgnev kriitiline aeg näitab kõiki neid väärtomadusi mis praegune katsumisaeg nõuab neilt, kes evakueerituina või nende vastuvõtjaina oma igapäevases elus end teiste huvides peavad kitsendama ja koomale nihutama.

Selle enesekitsenduse tulemuseks aga on solidaarsem, tundeküllasem ja kohanemisvõimelisem eesti rahvuslik tervik. **A. O.**

Saksa vasturünnakud lõunarindel

Mõnes rindelõigus jatkuvad rasked tõrjevõitlused

Saksamaa kohal hävitati 51 vaenlase lennukit

Führeri peakorterist, 24. märtsil.
Sõjajõudude ülemjuhatus teatab:

Krimmi ida- ja põhjarindel ning Ukraina Bugi alamjooksul nurjus mitu enamlaste rünnakut.

Ukraina Bugi keskjooksu ja Dnestri vahel, samuti Proskurovi ja Tarnopoli ruumis kestab vihane tõrjelahing üleolevate Nõukogude võitlusgruppidega. Meie edukail vasturünnakuil Brody ruumis hävitati mitu vaenlase pataljoni, patareid ja teatav arv tanke.

Loode pool Kovelit tõrjusid meie väed korduvalt ründavaid enamlasi ja paiskasid nad vasturünnakul tagasi. Kagu pool Vitebskit jatkas vaenlane ka eile kogu päeva tugevate jõududega oma tagajärjeta läbimurrukatseid.

Mujalt idarindelt teatatakse ainult kohalikust võitlustegevusest.

Soome lahe kohal tulistasid sõjalaevastiku valvelaevad omapoolsete kaotusteta mitmest ründavast enamlaste pommituslennukite lainest kolm lennukit alla.

Itaalias ei jatkanud vaenlane eile oma rünnakuid Cassinole oma suurte kaotuste pärast. Mõlemal rindel oli vaid kohalikku võitlustegevust.

Lahingulennukite üksus kapten Walteri juhtimisel ja lähiluurelennukite üksus kapten Prolli juhtimisel paistsid viimaseis võitlusis eriti silma.

23. märtsi varahommikul ründasid Saksa võitluslennukid vaenlase saaretoetuspunkti Lissat Aadria rannikul. Ulatuslike purustuste kõrval sadamapiirkonnas vigastati pommitabamustega raskesti kaheksat purjekaubalaeva.

Põhja-Ameerika pommitusüksused ründasid 23. märtsi ennelõunal asulaid Loode- ja Kesk-Saksamaa ruumis. Õhukaitsejõud hävitasid 51 vaenlase lennukit, nende hulgas 44 neljamootorilist pommituslennukit.

Möödunud ööl lendasid mõned vaenlase häirelennukid üle Loode- ja Edela-Saksamaa.

Saksa võitluslennukid ründasid ka eile jällegi üksikeesmärke Londoni linna piirkonnas heade tagajärgedega.

Norra läänerannikul ees tulistasid ühe Saksa konvoi julgestuslaevad 14 asjata ründavast Briti torpeedolennukist viis alla. Kolm nendest tulistati alla ühe väikse paadi poolt ülempootsman Willy Böhme juhtimisel

Berliin, 23. 3. (DNB) Kestvad lume- ja vihmasajud raskendasid 22. märtsil operatsioone idarinde lõunaosas. Ainult Krimmis oli ilm parem nii et enamlased võisid Kertši juures kagu pool Perekopi Sivaši mere ääres uusi rünnakuid alustada. Hoolimata meie suurtükitulest vaenlase rünnakule valmistamisele ja vägede koondamisele ning järeleveoliinide pommitamisest ründas vaenlane mõlemas lõigus kuni rügemenditugevuste jõududega. Rünnakud varisesid aga enamuses juba meie peavõitlusliini ees kokku. Ainult ühes kohas õnnestus enamlastel väikest sissemurdu saavutada, mis aga vasturünnakul otsekohe riivistati.

Ukraina Bugi alamjooksul on teed ja lage lahtine maastik põhjatuks muutunud. Enamlased võisid seetõttu oma resrve ainult suure vaevaga kohale tuua, nii et nende rünnakud Nikolajevi ja Vosnessenski sillapeadele olid suhteliselt nõrgad ja jäid tagajärjeta. Meie vasturünnak Novaja-Odessa juures jõe läänekaldale tunginud vaenlase jõududele tegi seevastu edusamme. Meie grenaderid puhastasid ühes asulas viimse majadegrupi vaenlasest ja tungisid Bugini. Soisel läänekaldal on veel vaid nõrgemaid vaenlase jõude.

Bugi keskjooksu ja Dnestri vahel püüdsid enamlased oma sissemurruruumi laiendada. Tõkkeriiv pidas aga vaenlase üha tugevnevale survele vastu. Dnestri ääres pidurdasid meie väed pealetungiva vaenlase mägedes jõe lõunakaldal.

Proskurovi ruumis tõid enamlased mitu värsket diviisi rindele ja ründasid kahe tugeva kiiluga mõlemal pool Zbruczi lõuna suunas. Grenaderid ja tankid astusid vaenlasele südikalt vastu ja hävitasid 34 Nõukogude tanki

Brody juures jatkusid rasked tõrjevõitlused. Ka siin hävitati hulk Nõukogude tanke. Seega on seitse päeva kestnud võitlusis Dubno—Brody maantee piirkonnas hävitatud 101 Nõukogude tanki.

Lõigus Brody ja Koveli vahel piirdus vaenlane luuretegevusega. Kovelit aga ründas ta kontsentriliselt. Kõik rünnakud löödi vaprate Saksa sõdurite poolt veriselt tagasi Nõukogude tankidel õnnestus ajutiselt tungida lõuna suunast linna, kuid ainult neljal tankil õnnestus põgenemisega hävingust pääseda. Teised kuus hävitati.

Pripeti soode lõunaserval katkestas vaenlane ajutiselt oma nurjumisele määratud rünnakud. Ainult edela pool Vitebskit uuendasid enamlased oma läbimurrukatseid. Eelmisel ööl olid nad oma jõud ümber gruppeerinud ja lisavägesid kohale toonud. Pärast ägedat suurtükituld rohkem kui 50 patarei poolt ründasid siis keskpäeval umbes üheksa diviisi ja ühe soomusbrigaadi osad. Meie grenaderid pidasid aga tormijooksule vastu ja läksid õhtul üle vasturünnakule, ning likvideerisid väiksed sissemurrud.

Saksa reservid idarinde jaoks

Berliin, 24. 3. (DNB) Saksa vägede suur strateegiline liikumine idas kuulub kahtlematult Saksa sõjapidamise anti-invasiooni abinõude hulka ja omab seega suurt tähtsust, kirjutab DNB sõjaline kaastööline Martin Hallensleben oma ülevaates. Mida enam idarinne bolševike sõjapotentsiaalide jõukeskustest üle suurte hävitatud alade nihkub lääne poole, seda enam tulevad ka idas praktiliselt mõjule need eelised, mida sakslastele pakub võitlus seesmisel liinil. Võib arvata, et edasiste kokkupõrgete kestel selline kaalutlus tingib samme, mis sõjasündmusile annavad hoopis uue pöörde.

Igatahes satuvad Nõukogud alatistes võitlustes lääne poole tungides seisukorda, mis sõjaliselt ei tõsta nende väljavaateid lõplikule edule. Hoopis vastupidi. Nad satuvad varsti sunniolukorda, mis neile veelgi rohkem kui praegu tegevuse dikteerib. Selle arvamise kasuks kõnelevad juba puht-geograafilised põhjused. Nende üha pikemaks muutuv järeleveotee, toitlustamiseks ja edaspidiste ofensiivettevõtete pidevaks tugevdamiseks vajaliku aparaadi tundlikkus seavad ülesandeid, mis Nõukogude sõjapidamisele on võõrad. Lisaks sellele on järjest suurenev rindetagala sakslastele väga täpselt tuntud.

Kuid see pole veel ainus kaalutlus. Mida lähemale sõjategevus jõuab Euroopa teatud tsoonidele, seda rohkem annab end tunda selle sõdiva poole jõud, kes üldeuroopalikke sõjasündmusi silmas pidades juba üle aasta on oma jõudude kasutamises olnud ebatavaliselt säästlik. Tal on siis kõik see nii ütelda käepärast, mis ta oma võimetest võib vaekausile panna. See pole saladus ja sellest on ka mõne aja eest kõneldud, et lisaks võitlusvalmitele Saksa jõududele Lääne- ja Põhja-Euroopas seisavad ka idas esimesed reservid. Neid pole seni kasutatud, kuigi need ammu on kohale jõudnud.

Seoses sellega omandab tähtsuse ka teade kõigi Ungari abivahendite koondatud rakendamisest ühiseks võitluseks. On tälesti loomulik, et nii saksa kui ka ungari sõjaväelased on väga tagasihoidlikud selle avaldamisega, kuidas see jõudude koondumine toimub. Saksa vägede viibimine Ungaris ungarlaste pingutuste toetamiseks ei üllata kedagi, kes olukorda lähemalt tunneb. Sõjas omavad sõjalised kindlustuskavad loomulikku eesõigust kõigi teiste kaalutluste seas. On näha, et Ungari liitlane Euroopa ühises võitluses kõigi Euroopa rahvaste õiguste eest tahab etendada aktiivset osa. Berliini sõjaväelaste ringides peetakse neljapäeval Budapestis antud kommünikeed eriti tähtsaks seetõttu, et sellest ilmneb, kuivõrd tugevasti kolmikpaktiriikide kooskõlalised sõjapingutused erinevad vastaspoole omadest. Juba see kooskõla tagab sõjaliste positsioonide kiire väljaehitamise mainitud ruumis.

OTSUSTAVAL HETKEL

SS-oberscharführer Wild hävitas Narva juures 12 vaenlase tanki

SS-PK. Nõukogude suurrünnak sillapeale ida pool Narvat oli jõudnud oma haripunktile. Kaks ööd kestnud pommitamisele järgnes 8. märtsi hommikul kaks ja pool tundi kestev turmtuli. Siis tungisid enamlaste rünnakulained Saksa positsioonide kallale sillapea kirdenurgas. Lakkamatult valgusid Nõukogude kaardiväe laskurdiviiside massid Saksa kaevikute poole, kuid üks laine teise järel murdus ühe SS-brigaadi vabatahtlike vastupanu ees.

Keskpäeval tungisid enamlased 12 raske tankiga kitsal ruumil läbi Saksa peavõitlusliini ja vajusid umbes 500 meetri sügavusse. Nende eesmärgiks oli jõuda Narva jõe sängini ja järgneva jalaväega purustada sillapead piki kallast liikudes.

Sel otsustaval hetkel lõi võitlusse sekka oberscharführer Wild, kes oma Panter-tankiga seisis Jamburg-Narva maantee läheduses. 11 lasuga hävitas ta 12 sissemurdnud tankist 7 tanki. Teised sunniti ümber pöörama. Mõni tund hiljem hävitas ta samas võitlusruumis veel 5 tanki. Nende 12 tanki hävitamisega oli oberscharführer Wildil Saksa tõrjevõidus Narva sillapeas mööduandev osa.

SS-sõjakirjasaatja **Jäntzsch**

Nõukogude mõju Lähis-Idas kasvamas

Sofia, 24. 3. (DNB) Juudi teadeteamet Jeruusalemas avaldas järgneva telegrammi:

Nõukogude Liidu kaubandusdelegatsioonil, kes praegu viibib Lähis-Idas, on kõikjal, kuhu ta ilmub, edu. Juudi ajaleht „Michmar" teatab, et enamlaste prestiiž idamaades üha suureneb, pärast seda kui Egiptusse nimetati Nõukogude Liidu poolt ametisse diplomaadid. Ajaleht rõhutab eriti Nõukogude armee sõprade ühingu tegevust ja seda tähtsat osa, mida etendasid kommunistid oma streikide, sabotaažiaktide ja rahutuste tekitamisega Liibanonis möödunud aasta novembris toimunud vahejuhtumite puhul.

Prestiiži kaotus

Stokholm, 24. 3. (DNB) Ebaõnnestunud närvisõda Soome vastu näib Inglismaale ja USA-le enam muret tegevat kui Nõukogude Liidule, kirjutab Rutger Essen ühes „Dagspostenil" artiklis. Seda, mis juhtunud peetakse nähtavasti tähelepanuväärseks prestiižikaotuseks, sest ei ole õnnestunud meelitada Soomet heatahtlikule alistumisele ega Nõukogude Liitu viia esitatud tingimuste kasvõi näiliselegi pehmendamisele.

Pärast seda tõsist tagasilööki on Inglise ja USA ajakirjandus üles soojendanud kindlasti mitte teretulnud küsimuse Atlandi deklaratsiooni järele. Teatud määral on see juba lahendatud, selleks ollakse nüüd tälesti üksmeelel. Kuid arvatakse siiski, et närvisõja juhtkond ei tule edaspidi toime ilma niisuguse instrumendita rahvamassi naiivse mõtlemisviisi mõjutamiseks.

Kahepaikne välispoliitika

„Deklaratsioon", mis kuhugi ei kõlba

Stokholm, 24. 3. (DNB) Laialdaste Inglise ringkondade muresid valitsuse ebaselge ja kahepaikse välispoliitika üle ei suutnud vähendada Churchilli põiklevad ja tagasilükkavad seletused alamkojas. Mitmedki alamkoja liikmed on võtnud kindlasti nõuks pärida valitsuselt aru Atlandi deklaratsiooni kohta. Seda nende otsust ei jätnud tugevdamata see halvustav viis. kuidas informatsiooniminister Brendan Brakken, Churchilli lähimaid kaastöölisi, hiljuti alamkojas sellest küsimusest kõneles.

„Times'i" teatel päris alamkoja liige Burke ministrilt, kas üksainuski Inglise ringhäälingusaade sise- või välismaa jaoks on möödunud aasta kestel käsitlenud Atlandi deklaratsiooni. Bracken vastas, et möödunud aastal ei ole välismaale selle deklaratsiooni kohta erilisi saateid antud, küll aga olevat teda kodumaa saateis sageli mainitud. Burke küsis ministrilt, kas ta mõtleb edaspidi hoolitseda selliste saadete eest, pidades silmas deklaratsiooni elavat arvustamist. Bracken vastas, et kui tõesti peaks esinema kaugeleulatuvaid soove selles suunas, siis ta tuleks neile vastu.

Ühenduses sellega seletas alamkojas sir H. Williams konservatiivsest erakonnast: „Pean tälesti ebakohaseks, et valitsuse summasid kulutatakse niisuguse deklaratsiooni selgitamiseks, mida keegi õieti ei tunne ja millest teatakse vaid seda, et ta kuhugi ei kõlba"

Williamsi vaated vastavad siin Briti valitsuse mööduandvate ringide vaateile, kes võimalikult ilma suurema kärata püüab vabaneda neist kohustusist. mis Atlandi deklaratsioon talle peale paneb

Helsingi ülikooli kantsleriks prof. Tulenheimo

Helsingi, 24. 3. (DNB) 24. veebruaril surnud Helsingi ülikooli kauaaegse kantsleri professor Suolahti järglaseks määras riigipresident Ryti Helsingi ülemlinnapea ja endise peaministri professor Tulenheimo.

Prof. dr. jur. Antti Tulenheimo, **koonduserakonnast, on 65 aastat** vana ja põlvneb Rootsist sisserännanud Thulede perekonnast Pärast oma õigusteaduslikke õpinguid. muuhulgas ka Berliinis ja Münchenis, oli ta tegev advokaadina ja dotsendina, sai 1919. a. siseministriks ja oli siis arvukate poliitiliste, kultuuriliste ja majanduslike organisatsioonide juhtivaks liikmeks, olles muuhulgas ka 1921—1925 peaminister ja 1926—1931 Helsingi ülikooli rektor.

Laibavirnad Narva jõel

Nõukogude läbimurrukatse mereni nurjus

17. ja 18. märtsil nurjus Narva rindel Nõukogude vägede katse riivistada läänest ja 7—8 laskurdiviisi ja soomusbrigaadi abil sisse piirata sakslaste sillapea Narva linna juures. 37-st põlematulistatud Nõukogude tankist, mis olid suuremalt osalt T34 tüüpi, hävitati ainuüksi 22 ühe Tiigrite-kompanii poolt. Saksa Tiigritel ei olnud ühtki kaotust.

Rünnaku teostamisviisi kinnitavad ka paljud vangilangenud Nõukogude ohvitserid ja sõdurid, kellede seletamist mööda Stalin oli annud käsu, et lünk Nõukogude sissemurruruumi vahel Narva riivist kuni Soome laheni tuleb sulgeda, hoolimata kaotustest. Nõukogude tankid veeresid oma rünnakuruumi tihedalt soometsadest välja mööda puutüvedest rajatud teel, mis enamlased olid ehitanud meie suurtükitule all. Juba seetõttu olid enamlaste inimkaotused niivõrd suured, et järgneval jalaväel oli rünnakuhoog langenud. Sel teel aeglaselt edasinihkuvad Nõukogude tankid polnud Saksa suurtükkidele muud kui elavad märklauad.

Peagu iga tank põles juba pärast esimest tabamust.

Enamlaste rünnak algas 17. märtsi hommikul, pärast tund aega kestnud turmtuld. Raskuspunkt asus Lembitu küla juures Tallinn-Narva raudtee ääres. Lähtepositsiooniks kasutasid enamlased mõlemat rindesoppi, mis ulatuvad Peipsi järve ja Soome lahe vahelise maakitsuse keskosast raudteeliinini. Enamlased nimetavad neid mõlemaid soppe kõrvadeks, sakslased kottideks, eraldades sealjuures ida- ja läänekotti. Lembitu asub idakoti loodeserval. Sealt mereni on vaevalt 5 kilomeetrit. Selle 5 km laiuse pudelikaela kaudu varustatakse Narva sillapead koos Narva-Jõesuuni ulatuva rindega Tema tähtsus on lihtsaimalegi sõdurile selge. Mõlemas kotis ründasid enamlased 17. märtsil kokku 14 korda kompanii tugevuses, 13 korda pataljoni tugevuses ja üks kord rügemendi tugevuses ning iga kord pärast tugevaimat suurtükituleettevalmistust ja alati tankide ja lahingulennukite toetusel. Peale kolme väikese sissemurru tõrjuti kõik 28 rünnakut. Rinne püsib muutumatult

Samal ajal püüdsid enamlased Narva linna ja Narva-Jõesuu suvituskoha vahel tagasi vallutada äsja ühele eesti vabatahtlike SS-diviisile kaotatud Vepsküla ja Riigi kalurikülade vahelisi sillapäid. Rünnakuid teostati kompanii- ja pataljonitugevuses üle veel jäätunud ja nende külade juures kuni 150 meetri laiuse Narva jõe. Kõik need rünnakud nurjusid eesti SS-diviisi tules.

Ma viibisin turmtule ajal otse Narva juures ning istusin ühe eesti ülemuse punkris. Iga kord, kui meie kohal või kõrval mürsk lõhkes, võbisesid meie küünalde leegid järsult. Iga langeva mürsuga kõmas maapind meie all, nagu oleks revolvriga tulistatud hiiglavaati.

Kui siis enamlased järsust vastaskaldast alla hüppasid ja üle jää tormata püüdsid, niideti nad eesti vabatahtlike kuulipildujavalanguist maha.

Jäätunud Narva jõgi on kilomeetripikkuselt nii tihedasti langenud enamlastega kaetud, et seda pilti võib vaid jubedusega vaadata või kirjeldada.

Kui ma ühes ettenihutatud suurtükiväevaatluspunktis pöörasin käärpikksilma jõekäänakuni allpool vaatluspunkti, siis nägin ma laipa laiba kõrval jääl lamamas. Unustamatud on pildid, kui raskestihaavatud enamlased püüdsid end Nõukogudepoolsele kaldale vedada. Poole tunniga nihkusid nad sageli vaid vaevalt 3 kuni 5 meetrit edasi. Vastaskaldal oli palja silmaga näha enamlasi kaevikust kaevikusse jooksmas. Selgesti võis nende hulgas märgata rohkesti naisi, kes viimasel ajal nende juures on ikka suuremal määral tegevusse rakendatud, esmajoones sideabilistena.

Ülemleitnant **Pauli**

Jaapani väed tungisid Indiasse

Briti-India diviis piirati seal sisse

Tokio, 24. 3. (DNB) Kuna Jaapani ja India armeed tungivad nüüd üle India-Birma piiri mitmes kohas Manipuri basseini, algas 20. Briti-India diviis, mille peakorter asub Tamus, suurt taandumismanöövrit lõuna suunas piki Kabau orgu. Arvesse võttes pealetungivate Jaapani ja India rahvuslike armeede survet, on vastase väljavaated Kabau orust pääseda või end mõjuvaks vastulöögiks uuesti organiseerida väga väiksed.

Teised Jaapani üksused on pärast piiri ületamist kaugele vaenlase piirkonda tunginud ja ta ühenduse tagalaga ära lõiganud. Jaapani ja India rahvusliku armee üksused, kes Tšini mägedes lõid hävitavalt 17 Briti-India diviisi, tungivad nüüd Kabau orus ülespoole põhja suunas. 20. Briti-India diviis on seega kitsas Kabau orus kahe võimsa Jaapani ja India rahvusliku armee vahele kiilutud, ja seetõttu ei jää tal teist valikut, kui alistuda või oma hävingule vastu minna.

Tamu vallutamist, kus asetseb vaenlase peakorter, on lähemal ajal oodata. Enamus inglise ohvitsere ja sõdureid on juba Tamust lahkunud ja linna kaitsmine usaldati India vägede kätte. Ühe gurkha üksuse sõdur, kes äsja vangi võeti, seletab, et 20. Briti-India diviisi pärismaalasist sõdurid üha rohkem tõrguvad, kuna neid inglaste poolt kasutatakse kahurilihana.

Kamraadide surm nõuab kättemaksu

Nanking, 24. 3. (DNB) Pealkirja all „Meie sõdurite kangelassurm nõuab kättemaksu" kommenteerib Jaapani ajaleht „Taluhsin Pao" teadet 6500 jaapani sõduri surmasaamisest Marshalli saarestiku Kvajelini ja Rusti saartel. Ameeriklased said seal eelaimduse, kuivõrd suured võivad olla nende kaotused, kui nad hakkaksid ründama Jaapanit.

Vesuuvi laavavool liigub kiiresti edasi

Rooma, 24. 3. (DNB) Vesuuvi tulemägi jatkab tegevust. Pärast seda kui põhja ja kirde pool vulkaani asetsevad San Sebastiano ja Massa di Somma asulad on laava poolt hävitatud ja ka Cercola küla on juba osaliselt laava alla jäänud, osutub nüüd vajalikuks ka kagu pool Vesuuvi asetsavat Biscotrecase asulat evakueerida. Laavavool liigub tunnis 200 meetrit edasi.

Ungaris uus valitsus tööl

Ajakirjandus tervitab uut poliitilist suunda koostöös Saksamaaga

Budapest, 24. 3. (DNB) MTI teatab: Riigihoidja võttis kesknädalal kell 17 audientsile peaministri Döme Sztojay ja uue valitsuse liikmed. Pärast audientsi andsid peaminister ja valitsuse liikmed kuningliku lossi tseremooniasaalis ametivande.

Pärast vandetõotuse andmist pidasid valitsuse liikmed Döme Sztojay eesistumisel peaministri palees esimese koosoleku. Peaminister tervitas valitsuse liikmeid ja väljendas kindlat usku valitsuse töö edusse. Kolm tundi kestnud koosolekul arutati tungivaid aktuaalseid küsimusi.

Budapest, 24. 3. (DNB) Ungari ajakirjandus käsitleb üksikasjaliselt ja põhimõttelisel kujul äsjaseid poliitilisi sündmusi riigis. „Függetlenseg" kirjutab:

See poliitika, mida alustas Julius Gömbös, on jällegi maksvusele pääsenud ja oma esialgse mõtte saanud. Ajaloolistel tundidel lõi riigihoidja rahvusliku Ungari, ammuoodatud ühtsuse. Ungari, kes on elanud tihedas saatusühtsuses võimsa Saksa riigiga ja teab, et tema tulevikku saab kindlustada vaid vanal proovitud põhialusel. Ungari rahvast valdab rahuldus, et valitsuskri[illegible] [illegible]endatud. Usaldus, mida omab meie sakslasest liitlane uue valitsuse vastu, on tagatiseks, et Saksamaa ja Ungari ka tulevikus jatkavad oma harmoonilist koostööd. See sõprus ja relvavendlik koostöö on mõlemate rahvaste põline traditsioon. Sellest seisukohast vaatab ungari rahvas ka Saksa vägede saabumisele ning ammutab sellest rahustust, et praegused sõja koledused ei jõua Ungari territooriumile.

„Uj Magyarszagis" üteldakse: „Ungari avalikkus võttis uue valitsuse nimetamise vastu suurima rahulduse ja lootusega. Valitsuse koosseisus väljendub sümboolselt rahvuslike jõudude tuum. Mis puutub välispoliitikasse, siis rahustab avalikkust kõige rohkem asjaolu, et ühenduses valitsuse nimetamisega rõhutavad Saksamaa ja Ungari eriti Saksa-Ungari suhete kaht põhialust: traditsioonilist sõprust ja relvavendlikku koostööd, mis olid ja jäävad Ungari poliitika põhitugedeks. See sõprus on ajalooline hädavajadus, mida ei määratle üksnes majanduslikud ja poliitilised huvid, vaid mille hingelised ja vaimsed eeldused on juba olemas. Selles igavese sõpruse vaimus võtab madjari rahvas vastu siia saabunud Saksa väed, kes ühiste jõupingutustega kaitsevad õlg-õla kõrval koos meiega Euroopat ja käesolevas võitluses ka Ungarit. Uus valitsus seisab suurte ajalooliste ülesannete ees, kuid silmas pidades oma koosseisu laialdast alust, teab ta seisvat enda taga kogu rahva usaldust ja jõudu. Meie peame vabadusvõitlust enamluse vastu ning selles võitluses asub vabadustarmastav rahvas üksmeelselt ja sõbralikus distsipliinis uue valitsuse seljataha."

„Uj Magyarszag" kirjutab veel valitsuse ümbermoodustamise kohta: „Kõigile on selge, et uus valitsus teostab seda rahvuslikku parempoolset poliitikat, mis juba aastakümneid on kinnitunud rahva hinge ja mille rahvuslikud järeldused tehakse kord ulatuslikul määral. Ei või kahelda hetkegi, et Sztojay valitsus võidab täiel määral kogu rahva moraalse ja poliitilise usalduse. Uus valitsus peab jatkama oma välispoliitilist joont seda teed mööda, mida näitas Ungarile omal ajal Julius Gömbös. Ungari ei tohi ühelgi silmapilgul lasta silmist neid ühiseid huve, mis teda seovad sõbraliku Saksa riigiga, kes juba viis aastat toob õiglase rahu ja Euroopa rahvaste kaitse huvides võitluses julma enamliku imperialismi vastu suurimaid sõjalisi ja materiaalseid ohvreid."

Koolid lõpetasid töö

Koolitöö lõpp kõikides Eesti koolides on määratud tänavu 25. märtsile.

Sel päeval lõpetas õppetegevuse kokku 126 000 õpilast, neist umbes 100 000 algkoolides ja 26 000 kesk- ja kutsekoolides ning gümnaasiumides.

Kuigi möödunud kooliaasta oli erakordselt lühike — algas oktoobri teisel poolel ja lõppes nüüd 25. märtsil — on ta olnud õppetegevuse suhtes küllaltki tulemusrikas.

Osalt on käinud koolitöö ruumide puudusel kuni nelja vahetusega ning osalt on töötanud koolid samadel põhjustel ülepäeviti. Pealeselle on koolitööd ajutiselt takistanud mitmesugustel põhjustel kooliruumide muudeks otstarveteks kasutamine.

Tänavu õppetöö lõpul **ei antud õpilastele mitte tunnistusi klassikursuse lõpetamise kohta,** vaid tõendid õppimise hinnetega. Tunnistused antakse välja alles sügisel, kui õpilased on täitnud abiteenistuskohustused.

Teatavasti õpilased alla 14 aasta ei kuulu kohustusliku abiteenistuse alla, vaid neid kasutatakse abilistena koduses majapidamises ja nad kuuluvad õpetajate järelevalve alla.

Mil kombel järelevalve teostatakse, selle kohta pole üksikasjalikku kava veel koostatud.

Põhimõtteliselt aga tuleb õpetajail õpilastega tihedalt kontakti pidada ning hoida neid kooli kasvatavas õhkkonnas. Abiteenistuskohustuse alla käivad kõik õpilased üle 14 aasta.

Möödunud aasta eeskujul rakendatakse ka eeloleval suvel **kõik õpilased ravimtaimede korjamiseks.**

Lisaks sellele tahetakse hakata rõhku panema ka igasuguste umbrohutaimede hävitamisele.

Mis puutub õpetajate kohustustesse suvisel vaheajal vastavate ülesannete rakendamisse, siis on kavatsus neid eeloleval suvel rohkem kavakindlalt teostada ja seega kaasa aidata õpetajate tööjõu maksimaalsele ärakasutamisele.

Evakueeritute toitlustamine

Elatustarbeainetekaardid antakse evakueerituile nende praegusest omavalitsusest. — Evakueerituil tuleb rakenduda põllutööle

Turukorraldusvalitsuse juhataja poolt on pandud kehtima kord, mille kohaselt **põllumeestel on õigus toiduaineid müüa vahetult evakueerituile,** välja arvatud või, mida evakueerituil tuleb igal juhul osta kauplusest või meiereist.

Müük toimub elatustarbeainete põhikaartide, erikaartide (piim ja kartul) ja lisakaartide kupongide vastu kupongidel märgitud koguste.

Niisugune müük arvatakse normitäitmise katteks või ülenormi antuks.

Müüki võib teostada kõigile evakueerituile täiesti olenemata sellest, kust linnast, asulast või vallast isik on evakueerunud.

Evakueerituil tuleb põllupidajailt ainete ostmiseks lasta kohalikus omavalitsuses kaartide kupongid ja täispiimakaardid tembeldada.

Tembeldamist ei ole tarvis, kui evakueeritu aineid ostab kauplusest. Samuti **ei ole tarvis kaupluses alatiseks ostjaks registreeruda.**

Kartuleid võivad talupidajad evakueerituile müüa elatustarbeainete põhikaartide erikupongide 30-D (30. toitlusperiood) ja 31-D (31. toitlusperiood) vastu à 10 kg. Pealeselle veel kartulikaardi kupongide nr. 1—4 vastu à 25 kg.

Leivakupongide vastu võib leiva asemel müüa leivajahu, kusjuures **1 kg leiva asemel tuleb anda 0,75 kg leivajahu.**

Talundipidaja poolt evakueerituile müüdud elatustarbeainete kogused on kohalik vallavalitsus kohustatud kandma talundipidaja 1943./44. majandusaasta kohustuslikkude müüginormide täitmise või ülenormi arvele.

Arvelekandmise aluseks on talundipidaja poolt esitatavad tembeldatud kupongid, kusjuures 1 kg leiba tuleb lugeda võrdseks 1,75 kg toiduviljale, 1 kg kuivtoitainet tuleb lugeda võrdseks 1,25 kg otradele. 25 l piima tuleb lugeda võrdseks 1 kg võile ning liha ja kartul tuleb arvele kanda vahekorras 1:1.

Talupidajad on kohustatud müügil saadud kupongid esitama kohalikule omavalitsusele kolme kuu möödumisel neljanda kuu esimese nädala jooksul.

Erandina on ette nähtud normide täitmise käsu saamine ja uue jahvatuseloa või tapaloa nõutamine, mil puhul tuleb kupongid kohe esitada.

Tembeldatud piimakaardid tuleb esitada ühe nädala jooksul pärast toitlusperioodi lõppu vastavale piimatööstusele resp. taluvõi kokkuostukohale.

Vastavad sissekanded talupidajate poolt teostatud müükide kohta tuleb talundi põhiraamatusse teha majandusaasta lõpul, kui seda talupidaja varem ei nõua. Talundilehele aga tuleb sissekanded teha kohe kupongide esitamisel.

Uued elatustarbeainetekaardid terrorirünnakul kadunute asemel kui ka 31. toitlusperioodi kaardid antakse evakueerituile peatuskohajärgsest kohalikust omavalitsusest, hoolimata sellest, kas evakueeritu sinna sisse on registreeritud või mitte. Seejuures tuleb vastavalt tembeldada nende evakueeritute kaartide kupongid ja piimakaardid, kel on väljavaateid toiduaineid osta otseselt talupidajailt. Tembeldamine ei takista toiduainete ostmist kauplusest, välja arvatud kartul.

31. toitlusperioodi elatustarbeainetekaartide väljaandmine neile evakueerituile, **kes ei ole vastavas omavalitsuses sisse registreeritud,** on ühekordne ega anna kaardi saajale õigust jääda oma praegusse peatuskohta, kui evakuatsiooniplaan nõuab tema veelkordset ümberasumist.

Käesoleva korraldusega on püütud võimalikult õiglaselt ja otstarbekohaselt lahendada evakueeritute toitlustamist, kusjuures ei tohiks tekkida lahendamatuid arusaamatusi evakueeritute kui ka talupidajate vahel.

Praegune aeg nõuab ühist meelt ja arusaamist kõigilt. On loomulik, et suurküsimuste puhul ei saa rahuldada iga üksiku soovi ja tahet, vaid asja tuleb kohelda üldhuvide seisukohalt.

Kui mõnel alal võib esialgu tunduda teatavaid kitsendusi, võrreldes senise eluga, siis on seda võimalik vastastikku pehmendada ja isegi paremaks teha omavahelise läbisaamise ja kokkuleppega talupidaja ja evakueeritu vahel.

Kui näiteks nüüd evakueeritule piima müümisel langeb talupidajal ära soodustus saada meiereist tagasi läbiaetud piima jne., siis on seda võimalik mõnel muul viisil hüvitada ja seda eeskätt evakueeritu tööjõu rakendamisega.

On täiesti arusaadav, et evakueerituil tuleb vastavalt võimetele rakenduda tööle põllumajapidamistes.

Üldiselt aga peab märkima, et **põllupidaja ei ole kohustatud evakueerituile müüki teostama** ja see on ainult tema õigus.

Peab lootma, et meie põllumehed seda õigust õiglaselt kasutavad ja selle juures ei lasku hädaseisukorras olijate, evakueeritute, lubamatul viisil mõjustamisele, vaid heatahtlikult suhtuvad tekkinud olukorrale.

Samuti peavad evakueeritud eeskätt püüdma kõiki toiduaineid lähedalolevast kauplusest osta.

Tartu linn võlgadest vaba

Raehärrade koosolekul kinnitati linna lisaeelarve

Möödunud teisipäeval peeti Tartus raehärrade koosolek. Päevakorras oli ülevaate andmine linna hariduselu seisukorrast, mille esitas Tartu linna koolivalitsuse juhataja E. Kiiman.

Üldise ülevaate linna lisaeelarve kohta esitas linnapea K. Keerdoja, mille järele eelarve olulisemaid muudatusi kirjeldas rahandusosakonna juhataja J. Kalmre.

Ettekandest selgus, et Tartu linn on möödunud aastal tasunud kõik oma laenud, olles seega praegu võlgadest täiesti vaba ning võides tekkinud ülejäägi 165 443 rmk. suuruses paigutada tagavarakapitali.

Kultuuri ja ühiselu edendamise alal, mille alla on arvatud linna orkestri, kunstimuuseumi, kujutavate kunstide kursuste, kunstibüroo, rahva raamatukogude, lugemislaudade ja kohalikkude arhiivide summad, on lisaeelarves kulusid ette nähtud 133 860 rmk., mille juures puudujääk on 84 584 rmk.

Sõjahoolduse, noortehoolduse ja perekonnaabi alal tõusevad eelarve järgi kulud 678 632 rmk-ni, puudujäägiga 618 673 rmk. Tervishoiualal on kulusid ette nähtud 11 983 rmk. Avalikkude seadmete ning asutuste ja majanduse edendamise alal on kulusid 169 047 rmk. — puudujääki 1 710 371 rmk-ga.

Majanduslike ettevõtete alal on eelarve järgi kulusid 87 965 rmk. 14 629 rmk. puudujäägiga.

Sissetulekuist enamik laekub finants- ja maksuhalduse alal. Eelarve on tasakaalustatud sel alal 1 710 371 rmk-ga.

Mis puutub linna ettevõtete eelarvesse, siis olgu märgitud, et ainukeseks puudujäägiga töötavaks linna ettevõtteks on gaasivabrik, kus puudujääk tõuseb 57 920 rmk-ni, kuna suurima ülejäägi annab linnale pudretivabrik — 5554 rmk. Lisaeelarve kinnitati üldtasakaalus 2 992 035 rmk.

Raehärrade nõupidamisel tegi linnapea teatavaks, et 1. märtsist alates on linnavalitsus ellu kutsunud uue ettevõttena esimese autoremonttöökoja, mis töötab linna liiklus- ja transpordiameti juures.

Rindevõitlejate evakueerunud perekondi ei sunnita kaugemale evakueeruma

Sisedirektor juhib oma ringkirjas maavanemaile nende tähelepanu sellele, et linnade evakueerimise tagajärjel on mõnesse maakonda valgunud rohkem evakueerunuid, kui seal neid suudetakse vastu võtta, mispärast võib mõnel pool tekkida vajadus osa peatuma jäänud evakueerunute edasisaatmiseks teistesse maakondadesse, kus koormatus väiksem.

Sellise vajaduse tekkimisel tuleb maavanemail silmas pidada, et rindevõitlejate perekonnad, kes endale maal ulualuse leidnud, jäetaks kohale, kui nad ise ei soovi edasi minna, sest perekonnapeade äraoleku tõttu on neil eriti raske edasikolimine ja ulualuse leidmine.

ELATUSTARBEAINETE-KAARTIDE väljaandmise kord Tallinnas

Ainult need saavad elatustarbeainetekaardid, kes omavad või on õigustatud saama varustuskaarti. — Käitisis töötajad saavad kaardid käitisist, kõik teised toitlusameti rajoonidest

Tallinna linnavalitsuse kaubandus-tööstusosakond on avaldanud teadaande 3. aprillist kuni 30. aprillini kestva 31. toitlusperioodi elatustarbeainete põhikaartide ja täispiimakaartide väljaandmise kohta Tallinnas ja Tallinn-Nõmmel.

Eelolevaks toitlusperioodiks ei jagata erakorralistest oludest tingituna elatustarbeainetekaarte Tallinna toitlusameti rajoonide poolt välja mitte senise korra kohaselt majaomanike ja majavalitsejate kaudu, vaid käitiste ja asutuste kaudu, kelle teenistuses isikud seisavad.

Vabakutselised ja teised isikud, kes ei ole ühegi käitise ega asutuse teenistuses, kuid kes kohalejäämiseks on saanud politseilt või erakorralisel juhul ka evakuatsioonipunktilt peatusloa, saavad elatustarbeainetekaardid otseselt toitlusameti rajoonidest.

Elatustarbeainetekaarte antakse ainult neile, kes omavad või on õigustatud saama varustuskaarti.

Elatustarbeainetekaartide põhikaardid antakse välja vanusegruppide järgi neljaks nädalaks ning täispiimakaardid kuni 14-aasta vanuseile samuti neljaks nädalaks.

Käitiste ja asutuste juhatajail tuleb kaartide saamiseks oma töötajaile koostada teenistujate (tööliste) ühine nimekiri kahes eksemplaris senisel majaelanike nimekirja blanketil. Nimekirjast tuleb välja jätta need, kes omavad sõjaväekaarte või on ühistoitlustamisel (NSVL-st evakueerunud jne.)

Blankettide väljaandmiskohad ja täitmisviis on toodud meie lehe tänase numbri ametlike teadaannete osas. Käitise juhataja on vastutav selle eest, et nimekirja võetud isikud oleksid kõik käitise või asutuse teenistuses ning varustuskaardiõiguslikud.

Mõlemad nimekirjade eksemplarid tuleb käitistel ja asutustel esitada kaartide saamiseks ühes teenistujate osturaamatute või osturaamatuid asendavate ajutiste tõenditega, mis on järjestatud nimekirjas toodud nimede järjekorras, toitlusameti rajoonidele meie tänases lehes toodud ametlikus teadaandes määratud korra kohaselt. Samuti on samas toodud ajad, millal tuleb kaartide järele ilmuda.

Käitiste ja asutiste poolt tuleb kaardid hiljemalt 3. märtsiks üksikisikuile allkirjade vastu välja jagada.

Kaubandus- ja käsitööstusalal tegutsevaile isikuile antakse elatustarbeainetekaardid sama korra kohaselt kui käitiste ja asutuste teenistujaile, ainult selle vahega, et kõik kaubanduse (hulgi-jaekaubanduse ja kioskipidajate) ja käsitööstusalal tegutsevate isikute nimekirjad tuleb enne toitlusameti rajoonile esitamist lasta kinnitada Eesti Majanduskojas, Pikk tn 20 (kaubanduse alal tuba nr. 5 ja käsitöö alal uks B, tuba 20).

Käsitööstuslikes käitistes tegutsevate isikute nimekirjad kinnitatakse ainult siis, kui nimekirjades toodud isikud omavad oma käsitöösturi tunnistuses ja osturaamatus registreerimismärkust. Selle kontrollimiseks tuleb käsitööstuslikel käitistel esitada ka registreerimismärkusega varustatud käsitöösturite tunnistused ja osturaamatud.

Vabakutselistele ja kõigile teistele, kes omavad politsei või evakuatsioonipunkti poolt väljaantud peatusload, mis õigustavad Tallinnas ja Tallinn-Nõmmel elamist, antakse elatustarbeainetekaardid välja otseselt toitlusameti rajoonest vastavalt elukohale või endisele elukohale, sel juhul kui isik on ajutisse elukohta politseiliselt sisseregistreerimata.

Kaartide saamiseks tuleb toitlusametirajoonile sisse anda avaldus ühes eksemplaris, milles on toodud taotleja ees- ja perekonnanimi, sünniaeg, politseiliselt registreeritud elukoht, peatusloa number ja loa väljastanud asutuse nimetus.

Samas tuleb esitada ka peatusluba ja osturaamat, mis mõlemad antakse kohe tagasi.

Ühe maja elanikud võivad asjaajamise hõlbustamiseks esitada ühise avalduse. Avalduste blanketid on saadaval toitlusameti rajoonides.

Vabakutselised ja kõik teised, kes omavad peatusload, saavad varustuskaardid toitlusameti rajoonidest koos elatustarbeainetekaartidega, kuna kaubandus- ja käsitööstusalal tegutsevaile antakse varustuskaardid nimekirjade kinnitamisel Eesti Majanduskojas.

Väljaantud elatustarbeainetekaartidele tuleb tingimata märkida omaniku ees- ja perekonnanimi, kas tindiga või keemilise pliiatsiga.

Ilma nimedeta kaarte käibel ei tohi olla.

Pärnumaale on seni majutatud

500 Tallinna last ühes emadega

Terrorirünnaku tagajärjel Tallinnas peavarjuta jäänud laste ja lasterikaste töötajate perekondade majutamiseks on ERÜ poolt rajatud Pärnumaale rida kodusid, kuhu seni on mahutatud umbes 500 Tallinna last ja nende emad.

Suuremaid lastekodusid on Vändra lastekodu, kuhu eelmisel nädalal saabus üle 100 lapse, kelledel emad kas puuduvad või on seotud Tallinnas töökohustustega.

Samuti on lastekodu korraldatud Abjas, kus leiavad peavarju emad, kel on vähemalt neli last. Samuti on lastekodu asutatud Massiarus.

Lastekodude vajalik personaal on koostatud peamiselt Tallinnast evakueerunud kasvatajaist ja kohalikest lasteaednikest.

Lastekodudesse vastuvõetavate laste vanuse ülemmääraks on 15 aastat.

Suvel kavatsetakse vanemaid kasvandikke paigutada taludesse abilistena ja karjastena.

1. ja 2. aprillil üleriigiline karbikorjandus

1. ja 2. aprillil, s. o. järgmise nädala laupäeval ja pühapäeval, korraldab ERÜ rahvuskaaslaste abistamiseks järjekordse üleriigilise karbikorjanduse.

Müügile tulevad seekordsel korjandusel Tartu ja Narva linnade ning Viljandi maakonna miniatuurvapikesed.

Ujuvseebi ja pesupulbri müük väikelastele

Majandus- ja rahandusdirektori teatel müüakse alates 27. märtsist 1944. a. kuni 30. aprillini 1944. a. kõigile kuni 2-a. väikelastele 30.—31. toitlusperioodi tarbeainete üldkaartide liik A—VL (värvilt sinised) ja liik B—VL (värvilt kollased) omajaile ujuvtuumseebi kupongide vastu 8 tk. ujuvseepi ja 2 pk. ühtluspesupulbrit.

Tallinna teateid

Pommitamisohvreile saabub annetusi

Terrorirünnaku ohvreile toetuse jagamine rahas ja esemeis jatkub praegu ERÜ Tallinna ringkonnaameti kaudu pidevalt.

Kuigi Tallinna ringkonnaameti tagavaralaod suuremalt osalt hävisid, on suudetud siiski kokku saada sel määral igapäevases elus tarvilikke esemeid, et kõiki põhjendatud nõudmisi on võidud seni hädavajalikus ulatuses rahuldada.

Kuna aga reservid on piiratud siis alustas Tallinna ringkonnaamet pommitusohvrite toetamiseks korjandust, paludes ERÜ-le anda rahvuskaaslaste abistamiseks rahalisi summasid või esemeid, mida ise hädapärast ei vajata.

Kaastööliskonna vähesuse tõttu, kes pealegi on rakendatud mitmesugusteks teisteks ülesanneteks, ei alustatud korjandust majast majja, vaid piirduti annetuste vastuvõtmisega ringkonnaametis. Sellest hoolimata on annetuste kogumine edukalt arenenud.

Mitmed on toonud annetusi rahas ja esemeis juba kohe pärast õhurünnakut, ilma et [illegible] ootama jäetud vastavat üleskutset.

Oli sagedaseks juhtumiks, kus talumees linna sõites tõi kaasa riietusesemeid, majapidamistarbeid või toiduaineid, lisades sellele kõigele veel mõnekümne-margase rahalise toetuse.

Viimastel päevadel on niihästi maa kui ka linnaelanike poolt toodud peamiselt riietusesemeid, mille järele tegelik vajadus on ka kõige suurem. Kuigi esmajoones riietusesemetega püütakse varustada emasid ja lapsi, on antud tõhusalt abi ka teistele.

Seni anti toetus rahas või esemeis abivajajale politseitõendi esitamisel koheselt välja. Töö kuhjumise vältimiseks on nüüd kehtestatud uus kord, mille järgi abitaotlejaile antakse tõendi esitamisel järjekorranumber. Selle vastu ta saab hiljem laost soovitud esemed.

Keskmiselt antakse praegu päevas rahalist ja materjaalset toetust kuni 100 inimesele.

Tartu üliõpilaste toetus Tallinna kannatanuile

Tallinna terrorirünnakul kannatanute toetamiseks korraldasid Tartu ülikooli arstiteaduskonna kolmanda kursuse üliõpilased omavahelise korjanduse kitsamas ringis.

Korjandusest laekus paarikümnelt üliõpilaselt 225 rmk.

Raha anti üle ERÜ Tartu ringkonnaametile edasiandmiseks ERÜ Tallinna ringkonnaametile.

Süütepommide kustutamise demonstratsioon

Täna, laupäeval, korraldatakse Viru väljakul süütepommide kustutamise demonstratsioon, et anda elanikele praktilisi juhiseid tuleohu vastu võitlemiseks võimalike õhurünnakute puhul.

Demonstratsiooni algus on kell 14.

Kontsert terrorirünnaku ohvrite mälestuseks

Pühapäeval, 26. märtsil, kell 15 korraldatakse Toomkirikus kontsert enamlaste terrorirünnaku ohvrite mälestuseks. Esineb Tallinna Ringhäälingu suur orkester Olav Rootsi juhatusel. Kavas L. van Beethoveni helindeid. Sissepääs vaba.

Terrorirünnaku ohvrite

mälestusjumalateenistusel Jaani kirikus pühapäeval, 26. märtsil, algusega kell 10 jutlustab piiskoplik vikaar J. O. Lauri.

Niguliste koguduse jumalateenistused Toomkirikus

Tallinna Niguliste kogudus, mis õhurünnaku tagajärjel kaotas oma ajaloolise kiriku, jatkab nüüd oma tegevust esialgu ainult jumalateenistuste korraldamisega

Edaspidi peetakse Niguliste koguduse jumalateenistusi Toomkirikus ja nimelt ühiselt Toom- ja Pauluse kogudustega.

Esimene ühine jumalateenistus on homme, pühapäeval, k. 12 Toomkirikus. Liturgilise osa peab Pauluse koguduse pastor R. Uhke, jutlustab Niguliste koguduse pastor R. Koolmeister.

Niguliste koguduse pastori kõnetunnid on tulevast nädalast alates konsistooriumi ruumes Toompeal, Kiriku pl. 3, igal tööpäeval peale esmaspäeva k. 12.30—14.

Jumalateenistusel mälestatakse ühtlasi neid koguduste liikmeid, kes on õhurünnaku ohvriks langenud.

Tallinna Noorte Maleva liikmetele

Tallinna Noorte Maleva vanemate poiste ja tütarlaste ning alljuhtide kokketulek nõupidamiseks toimub homme, pühapäeval, kell 11.30, Tõnismägi 9, II kord.

Tallinna I naiskutsekool

palub kõiki õpilasi teatada oma aadressid asj. A. Mölderile, Tallinn, Ahju 5—15.

Abista oma naabrit võitluses tule ja hävituse vastu, seega kaitsed sa oma kodu ja vara.

ERÜ avab Nõmmele rasedate kodu

Lähemal ajal avab ERÜ Nõmmele rasedate kodu eesti rahvusest emadele. Kodus võivad leida ajutist peavarju Tallinna haiglasse sünnitama tulevad rasedad, kes elutsevad maal või kes Tallinnast on evakueerunud maale ja kel puudub siin peatuskoht kuni haiglasse pääsmiseni.

Lähemaid teateid saab ja registreeruda võib Aia tn. 12, tuba 7.

Suhkrukupongide vastu kompvekke

Viimase õhurünnaku tagajärjel lõpetas kaks Tallinna äri kompvekkide müügi suhkrukupongide vastu. Praegu tegutseb sel alal vaid Kave kauplus Harju tn. 45, olles äripäeviti avatud kella 12 alates.

Eksiarvamuste ja mõningate kuulduste vältimiseks olgu märgitud, et suhkrukupongide vastu müüdavad karamellkompvekid on valmistatud puhtast suhkrust ja täidis looomulikest täisväärtuslikest marjakeedistest.

Raudami segakoori lauljaid

palutakse kokku tulla pühapäeval, 26. märtsil, kell 12 lauluharjutusruumidesse, Kopli 7. Juhatusliikmeid palutakse tulla pool tundi varem.

Pimendamise aeg

Algus kell 18.10, lõpp kell 5.

Perekonnaseisuteated

Tallinna linna perekonnaseisuametis on registreeritud järgmised perekonnaseisumuudatused:

Sünnid: Riina Tuulik; Ivo Meisner.

Abiellumissoovid: Johannes Fomin ja Tooni Pääro.

Abiellumised: Nikolai Volkov ja Martha Lobjakas; Voldemar-Richard Helm ja Velli Vilkman; Eero Holma ja Margit Kruus; August-Voldemar Detlof ja Heleene Kello; Albert Idnurm ja Salme Künapas; Hans Saar ja Salme Piip; Hans-Lembit Kelement ja Rosalie-Marie-Amanda Kokk; Arnold Eessaar ja Helmi Leppik.

Surmajuhtumid: Elmar-Friedrich Tõrv, 30 a.; Sergei Sagar, 46 a.; Gustav-Adolph Lilienthal, 71 a.; Jaan Neideck, 84 a.; Johan-Theodor Lüüs, 67 a.; Elmu Kuusema, 1 a.; Kristina (Tiina) Laasi, neiuna Sarrevits, 82 a.; Aino Tralla, 16 a.; Anu Nurk, neiuna Lõhmus, 66 a.; Semjon Aleksejev, 79 a.; Lisa Prand, neiuna Ambros, 89 a.; Jürri Semiskar, 79 a.; Kai Stankevitsch, 81 a.; Allide-Anna-Mathilde Vasar, neiuna Tein, 74 a.; Katharina Nutt, neiuna Sammul, 89 a.; Natalie Riismann, neiuna Tõnisson, 78 a.; Anna Saks, 71 a.; Ottilie-Gertrud Lepik, neiuna Leetberg, 45 a.; Pauline Vinkel, neiuna Tannevald, 62 a.; Aadu Kasimir, 60 a.; Erika Arro, 36 a.; Alexander Kömper, 33 a.; August-Osvald Lins, 55 a.; Jakob Kerner, 77 a.; Maria Mäeots, neiuna Grevel, 75 a.; Henn Käär, 2 a.; Juulie Smirnov, neiuna Preimann, 85 a.; Juhan Veske, 56 a.; Johannes Varamäe, 68 a.; Herbert-Voldemar Haarmann, 51 a.; Peep-Toivo Urbel, 9 k.; Elfriede Ilves, neiuna Ilves, 35 a.; Alvine-Rosalie Abramov, neiuna Lanrad, 59 a.; Mathilde-Eveline Arge, 31 a.; Harald Sinimets, 16 a.

Valveapteegid Tallinnas

Laupäeva ööl vastu pühapäeva

Paldiski apt., Paldiski mnt. 6, tel. 431-18;
Tõnismäe apt., Tõnismägi 5, tel. 462-38;
Viru apt., Viru 16, tel. 450-88.

Leena-Liisa Tuisutee

VALVE SARETOK

5

„Ootame kuni Vaava ka tuleb," ütleb ta.

Kamilla kaebab:

„Vaava on nii imelikuks jäänud."

„Mille poolest imelikuks?"

„Ta ei tee enam midagi kaasa," laidab ka Estrella. „Ma ei mõtle sellega neid meie klunkreid.

Vaava on ikka pirtsakas olnud, tema nõuab ei tea mis seltskonda. Aga ta ei tahtnud ka meiega koos midagi ette võtta, istus aina kodus ja ootas oma Sandrit. Mispärast teeb armastus inimese nii igavaks?"

Leena põsed löövad hõõguma.

„Armas aeg, Estrella, ära unusta, et meist keegi enam ei ole koolitüdruk. Vempude ja vallatuste ajad on möödas. Me ei saa enam ju hulgakesi karjas joosta, täiskasvanud tüdrukuile see ei sobi, mõjub ainult naeruväärsena. Meie elus on kätte jõudnud ajajärk, kus igaüks peab valima oma elulaadi ja -sihi. Ei ole sugugi imeks panna, kui triivime lahku. Me oleme ju igaüks nii isemoodi."

Kamilla ohkab. Ta kahvatu korrapäraste joontega nägu on korraga väga nukker.

„Mul on sellest nii kahju," sõnab ta tasakesi.

„Minul mitte," ütleb Estrella üsna teravalt. „Mina ei leina sugugi taga möödunud koolinoorust — kuigi meil vahel oli päris lõbus. Oigupoolest ei leina ma ka Vaava seltsi, aga ma olen temas lihtsalt pettunud."

Leena ajab enese nüüd päris sirgu.

„Ma ei saa aru, mis te mõlemad Vaavast tahate?"

Estrella kehitab õlgu.

„Halb on teda vaadata. Ta ei oska oma elu sisse seada. Ilus tüdruk, tark ja rikas — mõtle, missugused võimalused! Ja tema käitub nagu mõni hani möödunud sajandist, langeb kaela esimesele mehele, kellesse armub, ja arvab, et see on igaveseks. Lihtsalt heidab ära enda ja kogu oma elu!"

„Vaava armastus on igavene," ütleb Leena tasa, kuid kindlalt.

„Ma imestan, et sinagi oled säärane laps!" hüüab Estrella ägedalt. „Aga muidugi — sinu luuletused! See mage mürk! Igavene armastus — seda oli ainult siis, kui lahutus oli ebapeen Mis jäi siis naisele muud üle kui teeselda elegantsiga igavest armastust oma mehe ja käskija vastu ükskõik milline tõbras see oligi? Kanti head nägu halva mängu juure ja nimetati seda kohusetundeks heaks kasvatuseks. Põrgu see kõik! Ja ütelgu inimesed mistahes minu ema kohta — mina ütlen ta oli vahva naine! Ei passinud elada meie isaga, hüva! Tegi selge otsuse ja läks oma teed. Ta ei ela praegu sugugi halvasti. Igatahes paremini kui isaga, kellega ta sugugi läbi ei saanud."

Leena köhatab piinlikult. Ta teab umbmääraselt, et Künnapase laste ema pealinnas peab mingisugust baari. Igatahes on see ema olnud alati väga õrn teema, seda ei ole puudutatud. Kamillagi kehitab end ebamugavalt Estrella näib seda tundvat, ta ruttab edasi:

„Aga võtame praegu Vaava. Sander on hea ja huvitav, nägus ja kõik, mis te soovite. Nad armastavad teineteist — üks aasta, kolm, minugipärast Ja elavad kogu aja siin mannetus pesas, sest Vaava äri pärast peavad nad tagasi lükkama kõik Sandri komandeerimised mõnesse suuremasse keskusse Ära arva, et see Sandrile ei mõju. Ära arva, et see Vaavat viimaks rahuldab. Ükskord tuleb päev, mil nad on tüdinenud teineteisest, sellest linnast, üksluisest elust, kõigest, kõigest. Ja kui Sander ei kahetse, siis kahetseb Vaava — et ta oli nii kärsitu ega jõudnud ära oodata paremaid võimalusi, vaid haaras kohe esimesest."

„Sa leiad siis, et Vaavale Sander ei ole... õige mees...?"

„Kust mina tean, kui õige Sander temale on? Aga seda ma tean, et meie vanuses veel midagi meestest ei teata, järelikult ei osata ka valida. Sander on inimene nagu teisedki, tal on kindlasti ka vigu, kuigi meie neid kahjuks veel ei tunne. Oleks Vaaval ainult pikemaajalisem armulugu temaga, siis teeks Sandri esimese inimliku vea avastamine talle küll haiget, kuid see ei oleks nii raske, sest tee tagasi oleks ikka veel vaba. On ta aga juba Sandri naine ja näeb, et tema jumalus ei ole sugugi nii veatu, siis nutab ta lihtsalt ja kannatab ära Kannatab ära selle vea, kannatab teisedki ja paneb oma elu nahka. Mina küll säärast rumalust ei teeks."

„Sander meeldis ju sinulegi," ütleb Leena leebe õelusega. „Kas sina oleksid ei ütelnud, kui ta oleks tahtnud sind?"

Estrella kräsutab iroonilisel huuli.

„Et Sander ei tahtnud mind, vaid Vaavat, see juba näitab, kui inimlik on see jumaldatud leitnant ja õilis, püha Sebastian."

Leena kõrvad on väga kikkis.

„Mis sa sellega mõtled?"

Estrella vaatab oma küüsi.

„Ei midagi erilist. Iga inimlik mees võtaks pigemini Vaava kui minu... Nojah," ta ruttab jällegi edasi, et pääseda üle käesolevast punktist, „ma ei salga, et minagi Sandrile oleksin ütelnud jah, aga tema naiseks ei oleks ma küll saanud. Elu tema kõrval ei pakuks minutaolisele midagi. Ja ma üldse ei taha mehele minna. Mitte nii pea. Ma tahan enne palju mehi tundma õppida, väga ligidalt tundma. Alles siis teen oma valiku, selge ja mõistliku peaga."

Leena langeb tagasi seljakile.

„Millal on sinu pea selge olnud, kui sa oma valikuid tegid? Sa olid alati ülepeakaela armunud ja lasid ennast kohe suudelda."

„Mispärast siis mitte kohe? Milleks pidin ma asja venitama? Mulle oli siis kohe selge, kas asi tasub ennast või mitte. Mulle aitas tollest esimesest kogemusest te mäletate ju küll, Antsuga. Kuidas ma temast sisse võetud olin, kuidas ma teda jumaldasin, tema vaimu ja tema sirget hoiakut! Ilus poiss oli muidu veel ka. Lausa ideaalne! Terve talve jooksin ringi nagu peata kana, olin arglik ja kohmetu, kui ta oli mu lähedal, õnnetu ja pisaraterohke, kui teda ei olnud... Öösiti ei saanud magada, koolitöö kippus käest ära minema. Ja alati, kui Ants tahtis õrnutseda, jooksin ära — kuna sina ja Vaava ja mõned albid raamatud mulle alati jutlustasid, et tütarlaps peab endast lugu pidama, et ei tohi ennast nii kergesti kätte anda. Noh, siis viimati... ükskord leidsin et tohin viimaks ometi järele anda ja lasin tal ennast suudelda... Ptüi, kui vastik elamus see oli! Mul on praegugi halb sellele mõtelda Tal oli paha hingeõhk ja ta suu oli nii märg..."

Leena ja Kamilla viipavad keelavalt. Nad on seda lugu külluseni kuulnud.

„Ja sestsaadik," ütleb Estrella kõigutamatult, „ei ole ma enam nii rumalasti vooruslik. Ma proovin kohe ära, kas meeldib või mitte. Ja kui mitte — olgu siis aegsasti lõpp."

„Kui paljud," küsib Leena üsna pilkavalt, „on sulle siis meeldinud?"

„Ei ükski," tunnistab Estrella. „Võib-olla Sander oleks meeldinud, aga Vaava võttis tema mult üle."

„Näed sa," hüüab Leena võidurõõmsalt, „sa tunnistad, et Sander oleks võinud sinule meeldida. Miks ei või ta meeldida Vaavale samuti, võib-olla veel paremini? Mispärast väidad sa kangekaelselt, et nemad ei saa kahekesi õnnelikuks?"

„Ega saagi," püsib Estrella jonnakalt oma arvamise juures. „On üldse rumalus minna kohe õnne peale välja, kui armud. Armumine iseendast on juba õnn, kõik muu on puha illusioon. Võib-olla Vaava meelest on õnn elada kogu aeg ühe ja sama mehe kõrval ustavuses ja muutumatut elu Minu arvates ei ole see muud kui ühe meeldiva olukorra vägivaldne venitamine. Nagu peaksid sööma iga päev oma lemmikrooga, üha soojendatult. Mina läheksin hulluks."

„Mispärast?" küsib Vaava ukselt. Ta ei küsi seda mitte naeratades, nagu tavaliselt Estrella erutuste puhul. Ta on tõsine, laup kergelt kipras. Leena süda läheb külmaks. Kui palju kuulis Vaava?

Aga Vaava ütleb lihtsalt:

„Ma olen väga väsinud."

Ja nõjatub Leena kõrvale, võttes ka ühe padja seljatoeks. Mõne aja pärast küsib ta:

„Mis sul jälle oli, Estrella?"

„Mul on igav elada," vastab Estrella põigeldes. Ja Leena peab korraga imestama: miks ei jatka nemad kolm oma juttu Vaava juuresolekul? Lõppeks ei räägitud ju midagi, millele Vaava ei saaks veenvalt vastu vaielda. Kui Estrellal on tõesti nii kahju Vaavast ja kui ta arvab et Sandril on inimlikke vigu milliseid Vaava mõistlikuna peaks avastama enne abielu — miks ei räägi ta sellest Vaava endaga? Miks ei räägi tema, Leena, sellest? Vaaval oleks õigus teada, mida tema sõbratarid arvavad tema õnnest ja tulevasest elust. Vaaval on õigus kaitsta ennast ja oma Sandrit.

Aga muidugi ei puuduta nad sõnagagi endist teemat. Ausam see ju oleks ja selgitaks kohe Vaava ja Estrella suhte, mis ei ole tegelikult sõprus ega sümpaatia, vaid mingi lapsepõlvekaaslaste vaistlik ühtehoid. Kes teab, mis sellisest arutelust välja tuleks? Võib-olla Vaava ja Estrella tuline sõprus, võib-olla igavene teineteise vihkamine. Igal juhul tekiks midagi tormi taolist.

Torme ei ole nemad siin aga kunagi armastanud Nende kodulinnakegi lebab mugavasti orus, madalate mäenõlvade vahel laisalt voolava jõekese kaldal. See mugavusi ja rahu armastav, kinnine ja tundeväljendusi pelgav väike ühiskond on neid üles kasvatanud. Nad on selle lapsed, nad on õppinud vältima kõike, mis on vapustav, põhjalikku muutust toov — kui see muutus oleks ka selgus ja tõde. Milleks? Kui saab elada edasi nii, nagu on elatud.

„Ah, Leena," hüüab Kamilla kärsitult. „Jutusta meile nüüd midagi. Mi[illegible] on sulle selle pika aja kes[illegible]htunud."

Varustuskaart

Seniste elatustarbeainetekaartide kõrvale tekkis hiljuti toitlustamise osas uus — varustuskaart.

Ent kuigi käitiste kaudu väljajagatavad varustuskaardid on käibel juba kaks nädalat, esineb nende tarvitamise ja „võimupiiride“ suhtes kohati veel mitmeid arusaamisi.

Mõnel pool on tekkinud küsimus, kas käitise varustuskaardi omanikud saavad süüa ka avalikes sööklais ja restoranes. Tavaliselt ju käitise ühekordsest lõunast ei jatku päevaseks äraelamiseks.

„Kui töötajal on taskus senine tavaline elatustarbeainetekaart või sööklakupongid, siis võib ta avalikes sööklais ja restoranes süüa saada endise korra alusel,“ vastab meie sellekohasele küsimusele toitlusameti juhataja M. Prima.

„Nii et käitise varustuskaart on antud ainult käitiste ühissööklaist lõuna saamiseks.“

„Just.“

„Ons aga avalikud sööklad õigustatud nõudma käitise varustuskaardi ettenäitamist, kui keegi tahab tavalist elatustarbeainetekaarti sööklakupongideks ümber vahetada?“

„Ei ole.“

„Mõnes Tallinna sööklas on seda siiski nõutud.“

„Siis on seal tegemist ettevõtte omaniku poolt lihtsalt arusaamatusega.“

„Üksikuis sööklais on ilmnenud nähe, et lõunatajaile ei anta enam suppi. Üteldakse, et supp olevat määratud ainult nendele, kes tulevad sööma käitise varustuskaardiga. Kas talitavad nad korra kohaselt?“

„Paaris avalikus sööklas on küll hakatud süüa andma käitiste teenistujaile, mistõttu seal suppi harilikele külastajaile ei jatku. Mujal aga tuleb suppi anda kõigile lõunastajaile.“

„Kas on kinnistele, s. o. käitiste sööklaettevõtetele antud lähemaid eeskirju, mida nad peavad töötajaile lõunaks andma? Mõnes kohas antakse ainult suppi, mõnes teises kohas on antud aga ka suppi ja lisaks veel praadi või putru.“

„Selle kohta eeskirju ei ole. Küll aga teostatakse järelevalvet, et käitisele antud toiduained oleksid täies ulatuses töötajaile välja antud. Kas nad seda välja annavad supina, praena või pudruna, see on juba käitisköögi kokkade asi.“

SPORT

Soome suusaspordi ajalugu

Hiljuti Soomes korraldatud ülemaalise rahva-suusapäeva puhul märkis spordiajakirjandus, et selle päeva motoks olid P. E. Svinhufvudi sõnad: „Suusasport on iga mehe ja iga naise vaimse ja kehalise tervise suurim jõuallikas.“ Soomlast saab vaevalt kujutleda suuskadeta. On sugemeid, et suuski on soomesugu rahvaste esivanemad kasutanud liiklemisvahendeina juba 3000 aastat enne praegust ajaarvamist.

Võistlusspordina moodsas mõttes pandi suusatamisele Soomes alus 60 aastat tagasi. Esimesed avalikud suusatamisvõistlused korraldati Helsingis 1886. aastal. Esimesed Soome mitteametlikud meistrivõistlused peeti 1889. a. Ametlikult peetakse meistrivõistlusi 1909. aastast alates. Esimesed rahvusvahelised võistlused peeti Salpausselkäs (Lahtis) 1892. aastal.

Sissetulekud spordiloteriist

Rootsi riiklik toetus tänavu spordile on 1 800 000 krooni, s. o. 500 000 kr. rohkem kui möödunud aastal. See summa tuleb peamiselt spordi-totalisaatorist, mille sissetulek aastas on Rootsis 7 miljonit krooni.

Soomes läheb spordielu toetamiseks sporditotalisaatorist ligi 2 miljonit Soome marka.

Uudiseid kodumaalt

Viljandimaalt

Põltsamaalt sõdureile üle 500 paki. Pühadeks saadab Põltsamaa rindesõdureile üle 500 pühadepakikese. Pakikeste valmistamiseks on rakendunud kõik Põltsamaa organisatsioonid, milledest Põltsamaa linna vabatahtlik tuletõrjeühing valmistab üksinda kaugelt üle poolesaja paki.

Pärnumaalt

Uus ärijuht Suurejõel. Senine Pärnu majandusühisuse Suurejõe osakonna ärijuht Kaarma siirdus uuele ärijuhi kohale Kaisma valda Kergu alevikku. Tema asemele Suurejõele asus uueks ärijuhiks hr. Kool.

Vändrast

Avati lastekodu. Neil päevil avati Vändras Tallinnast evakueeritud lastele lastekodu, kus praegu üle saja lapse hoolitsust leiavad. Lastekodu kasvandikud on leidnud kodu endise Vändra algkooli ruumes Vändra alevikus.

Metsaveod talgute korras. Alates 10. märtsist s. a. teostatakse Vändra metskonnas metsamaterjalide väljavedu metsast talgute korras.

Talgute korras teostatud veo- ja jalameeste tööd loetakse vastavalt veo- või raienormi täiteks.

Talgute korras teostatavate vedude juures jääb senine kord preemiapunktide süsteemis kehtima. Lisaks sellele müüakse veel hobusemeestele iga teenitud 7 rmk. pealt ja abitöölistele-jalameestele iga teenitud 5 rmk. pealt 0,25 liitrit viina, 25 g mahorkat ja 5 paberossi.

Virumaalt

Palmse vallale uus sekretär. Palmse valla uueks sekretäri kohustetäitjaks määrati Ants Laan, kes seni töötas Petseri maavalitsuses assistendina.

Valgamaalt

Valga maavalitsus annetas 15 000 rmk. Eelmisel nädalal laekus Valgas sõjakorjanduse heaks kogusummas 18 241,48 rmk. Suurema summa, 15 000 rmk., annetas Valga maavalitsus.

Saaremaalt

Küüditatute vara omastamise eest vangi. Saaremaa 1. jaoskonna kohus karistas kolmekuulise vangistusega Lümanda valla elanikku Rosiina Triipanit, kes oli omastanud sama valla elaniku Theodor Mälgu vara, mille hooldajaks ta pärast viimase küüditamist oli määratud.

Kuressaares nähti kevadlinde. Kuressaares on nähtud juba mitmel pool kuldnokki rõõmsalt laulmas. Peale kuldnokkade on Kuressaares Mererannal ja ka Vilsandi linnuriigis tähele pandud parte ja kajakaid.

Petserist

Abiellumiste arv suureneb. Petseri Peetri koguduse 1943. a. aruanne näitab, et abiellumiste arv 1943. a. on 1942. a. arvuga võrreldes märgatavalt tõusnud. Nii laulatati 1942. a. 23, 1943. a. aga 32 paari. Armulaual käis aasta vältel 642 inimest, kuna ristitud laste arv on 71. Peaeselle leeritati Petseri Peetri koguduses 67 noort ja maeti 47 inimest, kellest 5 on langenud idarindel.

Petserimaalt

Käsil külvise puhastamine. Et kindlustada suuremat saaki, selleks on viimasel ajal ka Petserimaa põllumehed asunud külvise puhastamisele. Nii on viimaste aastate jooksul loodud peagu kõigisse maakonna tähtsamatesse keskustesse vilja puhastuspunktid.

Eriti pingerikkalt töötab hetkel Värska puhastuspunkt, kus praegu on käsil ümbruskonna talude külvise puhastamine. Enamik talumehi puhastab ainult nisu ja otra, mõned ka kaera.

Teater ja muusika

Tallinna Teatrite mängukava Eesti Draamateatri ruumes

Esmasp., 27. skp., Draamateater k. 14.30 „Minu tütar — sinu tütar“.

Teisip., 28. skp. Väiketeater k. 14.30 „Neetud talu“.

Kolmap., 29. skp. Estonia teater k. 14.30 „Ebahaige“.

Neljap., 30. skp., E. Draamateater k. 14.30 „Ma kaitsesin üht naist“.

Reedel, 31. skp. Väiketeater k. 14.30 „Mees merilt“.

Laup., 1. apr., Estonia teater k. 14.30 „Sevilla habemeajaja“.

Pühap., 2. apr., Väiketeater k. 10 „Neetud talu“, k. 14.30 E. Draamateater „Minu tütar — sinu tütar“.

Kassa avatud k. 10—14.30. Pühap., 26. skp., eelmüüki ei ole.

Raadio

LANDESSENDER REVAL

5 Saade Saksa sõjaväele. 6.15 Päevauud. 6.30 Hommikukonts., 7 Päevauud. saksa k. 7.15 Hommikumuusika (ülek.). 8.45 Päevauud. 9 Päevauud. saksa k. 11.30 Ajaviitemuusika (ülek.). 12.15 Päevauud. 12.30 Päevauud. saksa k. 12.45 Lõunamuusika (ülek. Riiast) 14 Päevauud. saksa k. 14.15 Ajaviitelisi helisid. 14.40 Sõjaradadelt. 15 Tuntud meistreid. 15.15 „Eesti vanasõna“, Vold. Mettuse vestlus saksa k. 15.30 Kuidas see teile meeldib. 16—18 Helisev ajaviide (Ringh. tkp. Ed. Kurt'i juh.). 16.45 Päevauud. 17 Päevauud saksa k. 18 Noortele „Karujaht“. A. Kohveri raam. „Ülo vanemavõitlus“. 18.30 Aja kaja ja saatek. ülev. 19 Rinderep. ja loeng (ülek.). 20 Päevauud saksa k. 20.15—22 Kirevaid helisid nädalalõpuks. 21 Päevauud. 22. Päevauud. saksa k. 22.15 Ja nüüd jõuab nädal lõpule (ülek.).

Isamaa ilu hoieldes, Vaenlase vastu võideldes . . Idarindel lahingus saadud haavadesse suri 25 II 44 meie unustamata armas poeg ja vend

SS-Frw. Uscha
Endel Tiidus
sünd. 16. X 1923.

Mälestavad sügavas kurbuses ema, õde ja teadmatuses viibiv isa.
Vanaema, vanaisa, ristiema, ristiisa, tädid ja onud perekondadega.
Sõber Endel Linde perekonnaga.
Al. Laks perekonnaga.
Sõbrad.
Liis.
Leili Uustare.

Mälestamine 26. III 44 kell 10 Tallinna Kaarli kirikus.

Kangelasvõitluses idarindel langes meie ainuke armas poeg ja minu kallis vend

Heino Petron
sünd. 5. 4. 1924, lang. 16. 2. 1944

Trööstimata valus leinavad isa, ema, õde õemehega, pisi Tõnis ja omaksed.
Perekond Päärtid.
Erika Pisuke abikaasaga.
Hilja.

Ilusaimas nooruses bolševike vastu võideldes langes meile kõigile väga kallis, unustamata

Albert Aal
* 22. I 1923, † 4. III 1944.

Sügavas leinas ema, õde, Walter ja tuttavad.
Drei Hanseaten personaal.

Isamaa ilu hoieldes, Vaenlase vastu võideldes langes

rms. **Karl Tomson**
lang. 20. 2. 1944

Mälestavad pataljoni ülem, ohvitserid ja meeskond.

Isamaa ilu hoieldes, Vaenlase vastu võideldes langes

kpr. **Johan Pärn**
lang. 20. 2. 1944

Mälestavad pataljoni ülem, ohvitserid ja meeskond.

Isamaa ilu hoieldes, Vaenlase vastu võideldes. . . Raskesse haavadesse suri

Harry Annus-Sepp
* 25. VI 1927, † 9. III 1944.

Valusas leinas ema ja isa.
Tädi perekonnaga, onu abikaasaga, vanaemad, vanaisad, Pitk abikaasaga, ristiema ja ristiisa.

Armast väikest tütrekest

Milvi Pikksaar't
surn. 20. märtsil 1944

mälestavad sügavas leinas ema, isa ja väike õde.
Herbert Kärt perekonnaga.
Jaan Kärt perekonnaga.
E. Roost perekonnaga.
Elmar Käosaar.

Maetud 24. märtsil kell 16 Pauluse koguduse kalmistul, Rahumäel.

Äkilise haiguse järele lahkus meilt

Rosalie Malmberg
* 26. IV 1892, † 21. III 1944.

Leinavad kurbuses kaugelviibiv vend.
A. Part perekonnaga, O. Peets perekonnaga, V. Arumeli perekonnaga, Polly, Juuli, sõbrad.

Matus 26. 3. 1944 kell 11.30 Pühavaimu kirikus.

Terrorirünnaku ohvriks langenud unustamatu kallist

Lisanne Tammik'ut
(sünd. Kimmel)
* 23. 9. 1916, † 9. 3. 1944

mälestavad sügavas leinas raskesti haavatud abikaasa, õed, õemees, vanaema, onu ja sugulased

---

Unustamata armast

August Lintsi
* 13. IV 1888, † 20. III 1944,

leinavad abikaasa ja omaksed.

Matmine 26. skp. k. 12 Jaani kirikus.

Terrorirünnaku läbi oma õitsvas nooruses 9. 3. 44 surnud

Herta Miralda Veskimäe'd
ja ta poega
Väino Veskimäe'd

mälestavad sügavas leinas Paul, Hilda ja vennad, Voldi ja Arni perekondadega.
Laine, Milli ja Aino

Meie kõigile unustamatult kallis pisipojake

Kenn Käär
* 20. III 1942, † 20. III 1944.

Sügavas kurbuses ema, teadmatuses viibiv isa, vanavanemad ja omaksed.
Veljo, Ivo ja Helle

Matmine pühapäeval Hiiu kirikus

Ilusaimais noorusaastais terrorirünnaku ohvriks langenud kallist tütart ja õde

Aino Tralla't
* 18. nov. 1927, † 9. märts. 1944,

leinavad ema ja õde.
Perek. Kaljumäe.

Vaenlase terrorirünnaku ohvriks langenud armast poega, venda ja sõpra

Harald Sinimets'a
* 12. 9. 1927, † 10. 3. 1944

mälestavad valusas leinas vanemad, vennad, õed, Asta ja Juku.

---

9. märtsil õhurünnaku läbi surma saanud armast meest ja head isa

Herbert Haarmann'i
* 21. VI 1892, † 9. III 1944

mälestavad valusas leinas naine ja tütar.

Matmine 25. märtsil Kaarli vanale kalmistule.

---

9. märtsil 1944 õhurünnaku läbi paremale kodumaale kutsutud

Salme Piirlo'd
(n. Mesek)
sünd. 6. juunil 1892

mälestavad leinas abikaasa, teadmatuses viibivad pojad, õed, omaksed ja Karmeli kogudus.

Matusetalitus pühapäeval, 26. märtsil 1944 k. 13 Rahumäe kalmistul.

---

17. märtsil 1944. a. vaikselt, ootamata surma läbi lahkunud end. Eesti Postivalitsuse abidirektorit

dipl. ins. Paul Etruk'it

mälestavad sügavas leinas end. Eesti Postivalitsus, Tallinna ja Tartu Telefonivõrgud, Harju-, Järva-, Lääne-, Pärnu-, Saare-, Tartu-, Viljandi-, Viru- ja Võrumaa telegraafi-telefonivõrgud.
Saksa Telegraafiehitusamet Tallinnas.

Õhurünnaku tagajärjel 9. 3. 44 saadud haavadesse surnud üle kõige armastatud hella emakest ja õde

Emilie-Louise Kastan'it
sünd. Dagobert
* 4. 6. 1890, † 20. 3. 1944

mälestavad valusas leinas tütred, teadmatuses viibivad väimees ja ristipoeg, õde, väike Tiidu ja Erika.

Matmine 26. 3. 44. a. kell 11.45 Kaarli kirikus.

Kallist pisi

Maimu Vaga
* 6. 3. 1944, † 16. 3. 1944

mälestavad valusas leinas ema ja rindelviibiv isa.

Terrorirünnaku ohvriks 18. märtsil 1944 Tapal langenud kallist

Erna Paulmann'i

mälestavad valusas leinas ema, õed, vanaema, tädid ja onud perekondadega.

Teenistuskohuste täitmisel õnnetu surma läbi lahkus meile kõigile armas

Agnes Pihkva
* 14. 1. 1923, † 22. 2. 1944

Valusas leinas mälestavad teda isa, õde Linda, õed perekondadega, teadmatuses viibiv vend, sõbrannad ja tuttavad, Tapa konduktorid, perekond Lippasaar, perekond Kauk.

Õhurünnakul saadud haavadesse surnud meile kõigile unustamata kallist õde ja armast ema

Salme Kaljuste't
(Kraasenberg)
* 24. 5. 1916, † 19. 3. 1944

leinavad kurbuses pojad ja teadmatuses viibiv mees, õed ja vennad perekondadega, tädid perekondadega.
P. K. Võiekspordi Keskmeierei teenistujad.

Piinarikka haiguse järele lahkus

Ottilie Lepik
sünd. 1898, surn 1944

leinavad vend abikaasaga, täditütar, vennatütre mees ja tuttavad.

Vaikselt lahkus meie armas ema ja vanaema

Liisa Brandt
(neiuna Ambros)
* 20. juulil 1854, † 22. märtsil 1944

Leinavad lapsed, lapselapsed ja omaksed
Majaelanikud ja naabrid.

Ärasaatmine Paldiski 52-a haiglast ja matmine 25. märtsil 1944 a. kell 14.30 Kaarli vanal kalmistul.

Terrorirünnaku ohvriks langenud armast abikaasat

Elmar Ermann'i
* 7. I 1907 † 9 III 1944,

mälestavad valusas leinas abikaasa ja omaksed

Ootamata surma läbi lahkus meile kõigile kallis

Sergei Sagor
* 5. 3. 1898, † 17 3 1944

Sügavas leinas abikaasa, tütar, väimees, õde, kaugelviibiv vend, Ragnar Tilu ja lähemad omaksed

---

Vaikselt uinus meie kallis isake

Jaan Neidek
* 22. sept. 1859, † 21 märts. 1944

Leinavad poeg perekonnaga ja tütred.

Matmine 26. märtsil k. 13 Rahumäel, Pühavaimu koguduse kalmistul.

Terrorirünnaku ohvreina langenud kallist unustamata tütart ja poega

Aino Rodendau
* 19. 12. 1933, † 9. 3. 1944

Otto Rodendau
* 28. 7. 1932, † 9. 3. 1944

leinavad ema, isa, vanaema, perekonnad: V. Rägastik, A. Sinisalu, tädid ja onud.
13. algkooli õpetajad ja õpilased

Matmine 25. 3. 44, Kellas.

Raske haiguse järele lahkus

Eduard Lehemäe
(end. Leeberg)
* 12. 7. 1892, † 16. 3. 1944

Sügavas leinas abikaasa, Joh. Lehes abikaasaga.

Matmine 26. 3. 1944 kell 12 Nissi kirikus, Riisiperes.

Kõigevägevama kutsel lahkus vaikselt minu armas abikaasa, meie isa ja meile kõigile armas majaperemees

Johann-Theodor Lüüs
* 20. veebr. 1877. † 22. märtsil 1944.

Valusas leinas abikaasa, tütar ja poeg, omaksed ja majaelanikud.

Oma ilusamates eluaastates uinus igavesele unele meie unustamata armas

Alfons Loppe
* 12. VIII 1917, † 22. III 1944.

Mälestavad lohutamata leinas abikaasa, vanemad, äi, ämm ja sugulased.
Tädi Adele.
Valter Truumets vanematega.

Matmine pühap., 26. märtsil k. 12.30 Jaani kirikus, sealt Metsakalmistule.

Tallinna Prefektuuri Aadressbüroo juhatajat

Julius Soo'd
* 12. 7. 1885, † 22. 3. 1944,

mälestavad sügavas leinas abikaasa, tütred, teadmatuses viibiv poeg, sugulased, sõbrad.
Tallinna Prefektuur.

Kirstupanek Liiva kalmistu kabelis ja ärasaatmine Liiva kalmistule 26. 3. kell 12.

Unustamata kallist

Elia Kõlu
(sünd. Torpan)
* 10. 11. 1910, † 21. 3. 1944,

mälestavad kustumata leinas abikaasa pisitütre ja pojaga, ema, vend perekonnaga, meheema, sugulased.
Perekonnad K. Kõomägi ja J. Pärnad.

Matmine 29. märtsil Harju-Jaani kirikus.

Terrorirünnaku kannatuse tagajärjel lahkunud meile kõigile armast kallist unustamatut

Lia Nokkur'it
* 1. III 1929, † 21. III 1944.

mälestavad valusas leinas ema, vanaema, omaksed ning sõbratarid Linda ja Lia.

Matmine 26. III k. a. kell 11.30 Kaarli kirikus.

Vaikselt lahkus meie armas vend ja onu

Karl Tekker
* 14. okt. 1874, † 21. III 1944.

Leinavad õde ja teadmatuses viibiv õepoeg
Perekond M. ja K. Silg.

Matmine 26. märtsil kell 12 Kaarli kirikus.

Igaveseks uinus meie armas pisipojakene

Peep-Toivo Urbel
* 12. 6. 1943, † 23. 3. 1944

Valusas leinas vanemad ja Helgi, vanaisa, vanaema, onu perekonnaga.

Matmine 26. märtsil kell 11.30 Rahumäel.

Vaikselt lahkus meie isa ja vanaisa

Jüri Semiskar
* 9. sept. 1864, † 21. märtsil 1944.

Leinavad pojad ja pojapoeg.

Matmine 26. märtsil 1944 Jüri kirikus.

Õhurünnaku ohvrina surnud armast isa

Johannes Varamäe'd
* 3. X 1875, † 23. III 1944,

mälestavad vaikses leinas tütar ja kaugel viibivad lapsed ja lastelapsed.

Matmine 26 III 44 k. 11.30 Jaani kirikus, sealt Metsakalmistule

---

KIRIKUTEATED

Jaani kirik. Pühap. k. 10 jumalateen. armulauaga Praost Täheväli, õp. Kiviranna ja õp. Leib. Õp. kõnet. k. 12—13 Tatari 6.

Kaarli kirik. Pühap. k. 10 jumalateen. piht ja armulauaga. Õp. A. Soomre.

Oleviste kirik. Pühap. k. 10 homm. jumalateen. Lauluraam. Oreli prof. A. Topman. Jutlus ja lit. õp. Pärno. Oleviste kog. kantselei Lai 37. Õp. kõnet. tööp. k. 10—12.

Niguliste kirik (end. Jaani kog. III pht. ja õhtukog. Emmaus). Eelolevast pühap. peale ühised jumalateen. Toom- ja Pauluse kog. Toomkirikus. Õp. Koolmeister'i kõnet. on Konsistooriumi ruumes igal tööp. peale esmasp., k. 12.30—14. Tel. 432-00. Kodune aadress Tallinn-Nõmme (Kivimäe) Koidula 18. Tel. 524-07.

Pühavaimu kirik. Pühap. k. 10 jumalateen. armulauaga. Abiõp. Stillverk.

Trinitatis kog. saksakeelne jumalateen. on pühap. k. 11 e. l. Rootsi kiriku leerisaalis, Rüütli 9.

Peeteli kirik. 26. 3. 1944 k. 10 homm. armulauajumalateenistus laululehtedega. Ohvriümbrikkude äraandmine. K. 16 palvetund. Laululehed. Õp. Horn.

Peetruse kogudus (Diakonisside kirikus) pühap. k. 10 jumalat. armulauaga. Õp. Viks.

I Metodisti kiriku jumalateen. peetakse edaspidi II kog. kirikus, Kopli 92-a. Samas võtab vastu õp. A. Kuum. pühap. k. 9—16. Pühap., 26. skp., jumalateen. k. 10 hommikul.

Adventkirik, Merepuiestee 14-a. Laup. k. 10 piiblikool, k. 11 jutlus, k. 15 kuulutustund. Pühap. k. 11 kõneleb Ed. Mägi.

Saaroni bapt. palvela. Kanarbiku tn. 5. Jumalateen. igal pühap. k. 10. Jutl. A. Sergo.

Issanda-muutmise peakirik. Laup. k. 16.30 jumalateen. Pühap. k. 9.30 piht, k. 10 liturgia terrorirünnaku surmaohvrite mälestamisega. Kõik teen. ajut. kog. leerisaalis. Preester Kokla.

Ametlikke teateid

TEADAANNE

31. toitlusperioodi (3.—30. 4. 44) elatustarbeainete põhikaartide ja täispiimakaartide väljaandmise kohta Tallinnas ja Tallinn-Nõmmel.

Erakorralistest oludest tingitult jagatakse seekord 31. toitlusperioodi elatustarbeainetekaardid Tallinna Toitlusameti rajoonide poolt välja mitte senise korra kohaselt majaomanike ja majavalitsejate kaudu, vaid käitiste ja asutuste kaudu (p. 5 ja 6), kelle teenistuses isikud seisavad. Vabakutselised ja teised, s. o. isikuid, kes ei seisa ühegi käitise ega asutuse teenistuses, kuid kelle kohalejäämiseks on politsei või evakuatsioonipunkt annud peatusloa, saavad 31. toitlusperioodi elatustarbeainetekaardid vahenditult Toitlusameti rajoonest (p. 7). Kõige selle juures on põhireegliks, et elatustarbeainetekaarte antakse ainult neile isikuile, kes omavad või on õigustatud saama varustuskaarti.

I Väljaantavate kaartide liigid ja hind.

1. Väljaandmisele tuleb 31. toitlusperioodi (3.—30. IV 44) kohta:

a) Elatustarbeainete põhikaart vanusegruppide järgi 4 nädalaks.

b) Täispiimakaart kuni 14 a. van. 4 nädalaks.

2. Kaardi hinnaks on 10 penni kaart. mis tuleb kohe tasuda kaartide vastuvõtmisel.

II Käitiste (välja arvatud kaubanduse- ja käsitööala käitised — vt. p. 6) ja asutuste teenistuses seisvate isikute kohta nimekirjade koostamine ja nimekirjablankettide ja kaartide väljaandmine.

3. Kaartide saamiseks tuleb käitiste ja asutuste juhatajail koostada käitiste ja asutuste teenistujate (tööliste) ühine nimekiri senisel majaelanike nimekirja blanketil, kusjuures käitise ja asutuse juhataja on vastutav selle eest, et nimekirja võetakse ainult need isikud, kes on õigustatud saama varustuskaarte.

Nimekiri tuleb koostada 2 eksemplaris, kusjuures üks nimekirja eksemplar jääb Toitlusameti rajooni, kuna teine eksemplar antakse käitisele või asutusele tagasi, mille järgi käitis või asutus annab kaardid teenistujaile (töölistele) välja allkirja vastu. Suuremad käitised ja asutused võivad teenistujate (tööliste) nimekirjad kaartide saamiseks koostada ja esitada Toitlusameti rajoonidele ka osakondade kaupa.

Teenistujate (tööliste) nimekirja ei tule võtta neid, kes omavad sõjaväekaardid (politsei ja omakaitse teenistujad jt.) ja keda käitis või asutus toitlustab ühistoitlustamise korras, s. o. toiduaineid ei osteta elatustarbeainetekaartide alusel, vaid ostulubade vorm B alusel (NSVL maa-alalt tulnud põgenikud jt.).

4. Nimekirjablankette antakse Toitlusameti rajoonist Vene tn. 8 ja Lai tn. 11 ja Nõmmel Tallinn-Nõmme Toitlusameti rajoonist, Pärnu mnt. 326. Hulgi- ja jaekaubanduslikud ettevõtted ja kioskipidajad saavad blankette Eesti Majanduskojast, Pikk tn. 20, tuba 5, käsitööstuslikud käitised E. Majanduskojast Pikk tn. 20, tuba nr. 20.

Kuna nimekirja koostamiseks antavad blanketid olid ette nähtud majaomanikele, kuid võetakse kasutamisele ka käesoleval korral, tuleb nimekirjablanketile majaomaniku nime ja asukoha asemele märkida käitise või asutuse nimetus ja asukoht (tänav, number) ja majaomaniku allkirja kohale tuleb käitise või asutuse juhatajal anda allkiri ja ühtlasi tõendada seda, et nimekirja võetud isikud on kõik käitise või asutuse teenistuses ja on varustuskaardiõiguslikud.

Kaartide väljaandmine käitistele ja asutustele.

5. Nimekirjad, mis on koostatud 2 eksemplaris pp. 3 ja 4 tähendatud korra järgi, tuleb käitistel ja asutustel kaartide saamiseks esitada koos teenistujate osturaamatute või osturaamatut asendava ajutise tõendiga, mis on järjestatud nimekirjas tähendatud nimede järjekorras, Toitlusameti rajoonidele 27.—31. III 44 kell 8—15 järgmiselt:

a) Käitised ja asutused, mis asuvad II ja III politseijaoskonna administratiivpiires, esitavad nimekirjad Toitlusameti III rajoonile, Vene tn. 8.

b) Käitised ja asutused, mis asuvad I, II, IV, V, VI, VII, VIII ja raudtee politseijaoskonna administratiivpiires, esitavad nimekirjad Toitlusameti II rajoonile, Lai tn. 11.

c) Käitised ja asutused, mis asuvad Tallinn-Nõmmel, esitavad nimekirjad Toitlusameti Tallinn-Nõmme rajoonile, Pärnu mnt. 326.

Käitistel ja asutustel tuleb kaartide järele ilmuda käitiste ja asutuste nimede algtähtede järgi järgmistel päevadel:

A. B — 27.; F. L — 28.; M. R — 29.; S. T — 30.; U. Z — 31. III, k. a.

II. Kaubanduse ja käsitööstus alal tegutsevate isikute kohta nimekirjade koostamine ja nimekirja blankettide ja kaartide väljaandmine.

6. Kaubanduse ja käsitööstuse alal tegutsevaile isikuile antakse Toitlustusameti rajoonest elatustarbeainetekaardid samal ajal, samadel tingimustel ja sama korra kohaselt kui see käesoleva teadaande pp. 3, 4 ja 5 ette nähtud, ainult selle vahega, et kõik kaubanduse (hulgi- ja jaekaubanduse ja kioskipidajate) ja käsitöö alal tegutsevate isikute nimekirjad tuleb enne Toitlusameti rajoonile kaartide saamiseks esitamist lasta kinnitada E. Majanduskojas, Pikk tn. 20, ja nimelt kaubanduse alal tuba nr. 5 ja käsitöö alal uks B, tuba 20.

Käsitööstuslikes käitistes tegutsevate isikute nimekirjade kinnitamise eelduseks E. Majanduskojas on 17. 3 44 „Eesti Sõnas“ ilmunud Käsitööstuse Peaosakonna teadaande tingimuste täitmine, s. o. kinnitamist leiavad ainult nende käsitööstuslike käitiste nimekirjad, kes on Käsitööstuse Peaosakonnale esitanud nõutud teadaande ja on saanud oma käsitöösturi-tunnistusele ja osturaamatusse registreerimismärkuse. Nimekirjade kinnitamiseks tuleb käsitööstuslikel käitistel esitada ühtlasi ka registreerimismärkusega varustatud käsitöösturi-tunnistus ja käsitöösturi osturaamat.

Märge: Üheaegselt nimekirjade kinnitamisega varustatakse E. Majanduskoja poolt käsitööstusregistrisse kantud käitisi ja kaubanduse alal tegutsevaid käitisi ka varustuskaartidega. Käitised, kes soovivad 27. III — 2. IV 1944 varustuskaarte kätte saada varem, võivad neid saada samast kohast alates 25. III 44.

IV. Vabakutselistele ja evakueeritavaile kaartide väljaandmine

7. Kõigile eelpool mainimata isikuile, kes esitavad Toitlusameti vastavale rajoonile politsei või evakuatsioonipunkti poolt väljastatud peatusloa, mis õigustab Tallinnas või Tallinn-Nõmmel elamist, antakse 31. toitlusperioodi elatustarbeainetekaardid välja vahenditult Toitlusameti rajoonest (vt. p. 5) vastavalt iga isiku elukohale või senise elukoha järgi, kui isik uude ajutisse elukohta on politseiliselt sisse registreerimata.

Kaartide saamiseks on peatusloa omanik kohustatud Toitlusameti rajoonile ühes eksemplaris sisse andma vastava avalduse, milles on märgitud kaarte taotleja perekonna- ja eesnimi, sünniaeg, politseiliselt registreeritud elukoht, peatusloa väljastanud asutuse nimetus ja peatusloa number. Koos avaldusega tuleb esitada ka peatusluba ja osturaamat või seda asendav tõend. Peatusluba ja osturaamat või seda asendav tõend antakse avalduse esitajale pärast kontrollimist ja vastavate märkuste tegemist tagasi. Ühte ja samasse elukohta (majasse) kuuluvad peatusloa omanikud võivad asjaajamise lihtsustamise eesmärgil esitada ka ühise (kollektiivse) avalduse. Avalduste blanketid on saadaval Toitlusameti rajoones.

Märge: Üheaegselt elatustarbeainetekaartidega antakse Toitlusameti rajoonest (erilaudkonnast) ka käesolevas punktis (p. 7) mainitud isikuile varustuskaardid.

V. Üldeeskirjad:

8. Käitistel ja asutustel tuleb 31. toitlusperioodi kaardid isikuile allkirja vastu välja anda hiljemalt 3. 4. 44. Väljaandmata kaardid tuleb käitistel ja asutustel tagastada Toitlusameti rajoonile hiljemalt 10. 4. 44.

9. Kaartide omanikud on kohustatud elatustarbeainetekaardile kirjutama tindiga või keemilise pliiatsiga oma perekonna- ja eesnime. Ilma kaardi omaniku nimeta elatustarbeainetekaarte käibel olla ei tohi. Vastutus selle eest langeb kaardi omanikule kui ka müüjaile, kes ilma isiku nimeta kaartide järgi müüke teostavad.

10. Nimekirjad, mille põhjal käitis või asutus teenistujaile kaardid allkirjade vastu välja annab, tuleb käitistel ja asutustel alles hoida kuni korralduseni.

Tallinna Linnavalitsuse
Kaubandus-tööstusosakond.

TEADAANNE

ujuvseebi ja ühtluspesupulbri müügi kohta kuni 2-a. väikelastele.

Alates 27. märtsist 1944. a. kuni 30. aprillini 1944. a. müüakse kõigile kuni 2-a. väikelastele 30.—31. toitlusperioodi tarbeainete üldkaartide liik A—VL (värvilt sinised) ja liik B—VL (värvilt kollased) omajaile „30.—31“ ujuvtuumseebi kupongi vastu 3 tk. ujuvseepi ja 2 pk ühtluspesupulbrit.

Dr. A. Wendt
majandus- ja rahandusdirektor

TEADAANNE

elatustarbeainete-kaartide kupongide kehtivuse pikendamise kohta Tallinnas ja Tallinn-Nõmmel ajavahemikus 27. märtsist — 2. aprillini 1944. a.

Kõik 30. toitlusperioodi I, II ja III nädala kupongid (ka leivakupongid) on kehtivad toiduainete saamiseks kuni 2. aprillini. Ühtlasi teatame, et kehtivad on nii roosad kui ka valged 30. toitlusperioodi elatustarbeainete-kaardid.

Tallinna Linnavalitsuse
Kaubandus-tööstusosakond

TEADAANNE

Tallinnas ja Tallinn-Nõmme piirkonnas praktiseerivatel arstidel ja hambaarstidel, kui nad vajavad oma kutsetegevuses abikaasat või abilist, tuleb sundevakueerimise kohustusest vabastamiseks registreerida see Tervishoiuosakonnas, Hariduse 6.

Tallinna Linnavalitsuse
Tervishoiuosakond.

TEADAANDED

Teatame, et Dentaal depoo asub Olevimägi 14—3-a.

Väiketeatri „Rätsep Õhu“ koorile. Palume kõiki Väiketeatri (Töölisteatri) tegelasi, kes kuuluvad „Rätsep Õhu“ koori, koguneda 22. märtsil k. a. kell 14 Draamateatrisse, järgnevatel päevadel koguneda kella 10-ks.

Teatribüroo.

Ehitusettevõte M. Vaimann palub kõiki töölisi ilmuda tööle, kontor asub Suur-Karja 20 (Postimaja) II korral.

Ehitusbüroo „K. arh. B. Lovjagin ja E. Sade“ asub nüüd Tallinn, Gonsiori 43—8, tel. 308-54.

Teadaanne. Keemiline riietepuhastus ja pressimise töökoda „Bono“ palub kõiki isikuid, kes on oma riided puhastada toonud, neile järele tulla S.-Patarei 9—7 17. 3. kuni 26. 3 kella 12—15.

Marmoritööstus Rich. Kirotosk teatab käesolevaga, et töö algab käitises 27. märtsil 1944 kell 7.

Kõiki isikuid ja asutusi, kellel 9. III 44 oli nõudmisi f-ma Luscher & Matieseni vastu, palutakse kirjalikult kahe nädala jooksul nõudmistest teatada Tallinn, Kohtu 12.

Jalanõude T./ühistu „Elegant“ teatab käesolevaga, et töö algab 24. skp kell 7 homm. [illegible]

Kõiki [illegible] teenistujaid palut. ilm[illegible] kell 9 hommikul töö[illegible]

Raadiotööstus „Vellner“, Tolli 4—10. Palun isikuid kelle raadioaparaadid parandada olid, järele tulla 27.—28. III 44 k. 10—12, Vellner.

Keemiavabrik „Atom“ H. Reile & Pojad. Värvid, kemikaalid. Kontor ja tellimiste vastuvõtt: Tallinn, Paldiski mnt. 25. Tel. 429-79 ja 430-15.

Teadaanne. Teen teatavaks, et Tallinna Tuletikuvabriku pommikahjud on kõrvaldatud ja vabrik on uuesti töövõimeline. Normaalne töö algab esmaspäeval, 27. märtsil s. a. harilikul kellaajal. Töölt eemalejäämine on karistatav. Kui 27. skp. töötajaid küllaldasel määral tööle ei ilmu, antakse asi ametivõimudele lahendada. Tallinna Tuletikuvabriku juhataja.

Tallinna Konservatooriumis jatkub tegevus. Tallinna konservatooriumil on praegu käsil ruumide korastamine uues asukohas, mis loodetakse lõpule viia aprilli alguseks. Korrastustööde lõppedes jatkub konservatooriumi tegevus esmajoones kursuse lõpetajate eksamite teostamisega ja teises järjekorras ülemastmele üleminejatele eksamite korraldamisega. Lähemaid teateid konservatooriumi tegevuse kohta saab konservatooriumi senisest kantseleist Tallinn, Vabadusväljak 4, igal tööpäeval k. 11—14. Tallinna Konservatooriumi direktor.

Firma „Ev. Rõigas“ valmistab pimenduskatteid eritellimise peale asutustele, ettevõtetele ja hulgimüügiks. Ühtlasi kohustab ettevõte seni mitte ilmunud töölisi kohe tööle asuma. Ettevõtte juhataja.

KES TEAB

Ilja Tüüne, Parckanen Mari, Biikonen Mari, Haponen Aleksander, Happonen Leo (Venemaalt Tosnani rajoonist) otsib Alma Haponen. Võrumaa, Lepistu v., Kõrgepalu, Vahi t. Pri. H. A.

Otsin oma õde **Annelis Turu,** Tallinnas õhurünnaku ajal kaduma läinud. Teat. slt. 5/14845.

Vilhelmine Põder'it otsib Hilde Põder. Teat. Vabaduspst. 5, pr. Asta Kaasik.

Frida Vellenurme (evakueeritud Tallinnast) palun teat. oma aadress nii ruttu kui võimalik õele Meta Valsma'le. Saksi p.-ag., Matsi talu, Tapa kaudu.

Tütar otsib oma ema **Alide Siiro't,** kelle ta on Narvast evakueerumisel kaotanud. Teat. pal. Aino Jürgenson, Pagari as. Jõhvi.

Sõjapõgenikud, kes teab midagi Aleksander ja Karl Sohlits'atest, Anna Toomann'ist ja Rosalie Toika'st (sünd. Sahilts'ad). Evakueeritud Leningradi oblastist. Pal. teat. õele Alviine Ploom, Ristee pk., Võru.

Narvalased! Kas keegi teab midagi **Aino Kappel'ist,** kes elas Kreenholmi 5—39? Slt. 31/15331.

Narvalased, kes teab evakueeritud Narva vallast Lilianbahi asundusest Male Eljas'e ja Eduard Eljas'e asukohast, pal. teat. Jõelehtme p.-ag. pk. 1. A. Puusepp.

Rosalie Petri, palun endast kohe teat. või sõita Rapla. Tõrma k. Ootab Anni.

Otsin Herman Vitkar'it, 38 a. vana, Alice Vitkar'it, Sinaida Vitkar'it, 76 a. v. Katharina Sulg'e, Diamat ja Leopoldi, 15 a. v. evak. Luugast 1. Eestisse 1942. a. Eestlased. Teat. ajalehele „Za Podinu“ aadressil Litauen, Siaulu apskrt. Ligymu Pastas, Pakreioju g-t 24, Ruddi Hilda.

Poeg Roobert Naarits otsib oma vanemaid (evakueeritud Narvast). Teat Tallinn, Kolde pst. 49—2.

Esta Gengelbachist (18-a..) ja Viive Randojast (18-a.) kes on terrorirünnaku ajal kaduma läinud kes teab? Slt. 38/14638.

Marie ja Olga Reialist (jäid evakueerimisel Narva) palub teat. nende isa Paul Reial, Kõnnu k. Kuremäe.

Kes teab kus on hr. Kuusma perekonnaga Orujõe külast? Teat Pärnu, Jalaka 4, dr. Antropov.

Kes teab Milna Saar'est, evakueerus Tõrvalast? Teat. S. Peiker, Tapa, Hommiku pst. 12.

Kes teab 9. 3. õhurünnaku ajal kadunud **Juhan Liht'ist? Slt. 20/14560.**

Elfriede Asik (34. a. v., keskm. kasv, blond, jalasi sinised viildid, viidi raskesti haavatuna 9. märtsil pärast 1. pommirünnakut haigla juure). Teat. Maks Sikkutile, Viimsi 53, laboratoorium.

Jüri Kristjani p. Torpanit (85 a. vana, elukoht Alutaguse v. Auvere külas, nähtud liikumas Auverest Sillamäe suunas 2. märtsil s. a.) otsib Juta Küttis, Püssi, Lüganuse p.-ag., pk. 20.

Artur Norveli abikaasaga (Sirgala külast lahkunud) otsib Evald Mertson, Tartu, Rüütli 18—4.

Anna Rähni otsib poega Aleksander ja Allide Sakki (end. Toots). Paide, S.-Aia 20—2, Anna Rähni.

Selma Sääske-Vapperit poja Villo Vapperiga (ev. Narvast, peatunud Tapal). otsib õde Leida Sääsk, Aru 11—3 Tallinn.

Otsin oma vanemaid **Eduard ja Maria Linnat ja õde Amanda Linnat,** kes on Venemaalt, Leningradi oblastist, Volossovo ringkonnast Eestisse elama asunud. Teat. tütrele, Enje Loodile. Kaarli vaksal, pk. 22.

Ida Varusk otsib oma õdesid **Allide Kährikut ja Elviine Pahni** Teat Passlepa as., Noarootsi.

Pr. Turgan! Teatage oma aadress Urve Raidla, Kose.

Anton Rajamets'a perek. (sõjapõgenik Narvast) otsib Luise Sofronoff, Viljandi, Posti 23-a.

Kas keegi teab midagi proua **Emma Hausen'ist,** kes elas Tallinnas, Õuna tn. 5, jäi kadunuks ööl vastu 9.—10. 3. 44. Teat. Tallinn, Falkpargi 4, tel. 450-48, Carl Heinrichs'ile.

TÖÖOTSIMISED

Majateenijaks maale soovib majapidamiskooli har. tütarlaps. Slt. 12/14952.

Mölder, täiesti vilund, remondivõimeline, tunneb kõiki ettetulevaid töid, soovib teenistust. Aadress: Piisupi p.-ag. J. Dreier.

TÖÖPAKKUMISED

Hambatehnikud! Kes parandaks kunsthammaste murdunud plaadi või teeks uue? Slt. 16/15110.

KORTERIOTSIMISED

Tuba või korterit vajab ärapõlenud intell. härra kesklinna ümbr. Võin korterit hooldada — hoida Slt. 37/14837.

KADUNUD

Suur pruun kohver ametitunnistustega õde Helmi Reigo nimele, ja mantli, kleitide, sukkade, kingade, portfelli jm. asjadega jäetud 9. skp. Balti jaama käsipakkide hoiuruumi põrandale koos bastist kotiga. Pal. vaevat. eest teat. Pärja 7—2, Tall.-Nõmme, J. Rosenbergile.

Väike portfell kaotati 10. skp. Pärnu mnt. kuni Kivimäe jaamani, isiklike asjadega (kirjad, pildid jne.) Irene Veber'i nimel. Teat. või portfell tuua Kreutzwaldi 10, Tall.-Nõmme (Kivimäel); tel. 523-23. Kõik vaev tasutakse.

M.-kaabu (hall) ja äratuskell „Ekstra“ (9. skp tuleõnnetusest päästetud vähestest esemetest) kaot. Tasu eest teat. slt. 7/15107.

Kes leidis või võttis kogemata 10. märtsil A. Hitleri tn. rest. Rooma v. Frankonia hoovist, hallis tekis paki, mille sisu oli: 2 p. kingi, 2 suviküübarat, valge villane jakk, mõned kleidid, n.-pesu, voodipesu, valge pikeetekk, 8 m musta kalingorriiet jne. Palun tungivalt teat. nende asukohast Tööstuse 18—1, Tallinn, v. slt. 6/15088.

Balti jaama perroonilt kes leidis 11. skp. õhtul 2 pakki. Dokum. ära saata nendel märgitud aadressil Paldiski mnt. 27—2, Olga Leesaar.

Pääsküla ja Kanamaa vahel kaotatud seljakott tekstiilasjadega. Hea vaevatasu eest palun ära tuua Tartu mnt. 81—10.

Seda isikut, kelle käes on minu must käekott, mis 12. 3. 44. a. Kohila jaamas kaduma läks, kus sees olid kõik isikuttõendavad dokumendid, muu hulgas kolm osturaamatut ühes toidukaartidega (Marie, Aleksander ja Enno Vainola nimedele), palun temale mitte vajalikud asjad ära saata ja raha vaevatasuks jätta. Bekkeri 7—15 Tall.

Portfell ühes fotoaparaadi ja teiste pisiesemetega kaot. Tallinnast evakueerimisel 17. märtsil, Tall.-Pärnu kaubavagunisse. Tasu eest teat. Ringpuiestee 25, Mõisaküla, või f-a Amos, Pärnu mnt. 10, Tallinnas, A. Kaar.

MÜÜAKSE

Talu keskm. suuruses, paljude korras hoonetega, suurte metsade ja mitme jõe piirkonnas Viljandimaal, müüa omaniku vanuse tõttu. Hind 12 000 rmk. Pärnu mnt. 27—12, Lossmann.

OSTETAKSE

Kitarr ja m.-suvimüts. Slt. 1/15111.

Käsi- ja jalgõmblusmasinaid, masinaosi. Riiete ümberpööramise ja parandustööstus „Merka“, Tall., Apteegi 3, II k., iga päev. 10—13.

Paadi päramootor. Slt. 39/14979.

Veoauto. Slt. 38/14978.

Malmpada 125—150 l Lohu p.-ag., Pirgu pk. 2, Liiv

Raadio. Slt. 35/14875.

Pianiino. Paldiski mnt. 11—3.

ADVOKAADID

Vandeadv. Albert Piilman asub nüüd Viru tn. 15. Vastuvõtt k. 9—10.

Vandeadvokaat Arnold Välja kontor asub Tallinnas, Roosikrantsi 8—9, IV kord. Kõnet 9—10, 14—15.

Vandeadvokaat Oskar Meoma asub Pikk 9, II k. Kõnet. k 9—10 ja 16—17. Tel. 457-16.

TUNNID

Bettinzoli saksa keele tunnid algavad 27. märtsil Uus tn. 16—13, purustatud väravast sissekäik.

MITMESUGUST

16. III Türi Halliste vahel vahetatud **portfellist** kilkri ja muuga, palun lahkesti teat. Tall., Toompst. 9—10, tel. 422-47 või Nuia, tel. 2-1. Tasun väärikalt.

Palume kõiki ametiasutisi ja -isikuid saata Ametliku Teataja talitusele (Tallinn, Suurtüki 22—5) teisikud neist avaldistest, mis on AT-le saadetud enne 9. märtsi 1944 ja seni ilmunud ei ole. Samuti palume kõiki AT seniseid tellijaid teatada oma aadress. AT toimetus ja talitus.

Keskm. suur. talu Lõuna-Järvamaal ühes invent. kohe rendile anda. Slt. 8/15108.

Pianiino üürin või ostan Pirita, Männi 1, tel. 428-40/100.

Palume neid kaht naisterahvast ja üht meesterahvast, kes 10. skp. enne lõunat võtsid Pärnu mnt. (Tondi ja Järve vahel) vanalt isakeselt raudjalastega kelgu ühes kelgul oleva kotiga oma pakkide edasiviimiseks, enesest teat. või kelk ja kott ära tuua Kella, Õhtu tee 3, Apodin.

Rätsep Aadma, kelle endine elukoht oli Sakala 12—6, palun teat. oma praegune aadress Slt. 17/15147.

Marmoritööstus Rich. Kirotosk teatab käesolevaga, et kõik isikud, kellel on tellitud hauaplaadid uuendaksid oma tellimisi, kuna vastavad raamatud on hävinud. Tallinn, Viru tl. Nõmme, Rahumäe 14, tel. 464-72, 524-62.

Prouat, kelle hoole alla jätsin terrori hommikul 10. 3. 44 oma mitmesugused seljariided, üks must talv- ja teine sügismantel, hall ja üks must kostüüm pal. teat. slt 10/15210.

Ausaid kaaskannatajaid, kes võtsid 9 märtsi ööl oma hoole alla kaks kirju mööbliriide sisse pandud pesupakki, pal. neist teat. Vana-Viru 13, vulkaniseerimistöökotta Rüütel'ile.

KONTSERDID

Kindralkomissar Tallinnas Propagandaamet.

Pühapäeval, 26. märtsil 1944, kell 15 toimub Toomkirikus

kontsert terrorirünnaku ohvrite mälestamiseks.

Kaastegev Tallinna ringhäälingu suur orkester Olav Rootsi juhatusel. Ettekandes L. van Beethovni töid. Sissepääs **maksuta.**

SAMARIIT
ULATAB ABISTAVA KÄE

Bolševike viimasel terrorirünnakul Tallinnale oli kodanike seas neid, kes mõtlesid ainult oma vara päästmisele, aga leidus palju ka neid, kes kohusetundest olid valmis sirutama ligimesele oma abistava käe. Viimaste hulka kuulusid ka Tallinna ja Nõmme samariidid, kes ennastsalgavalt täitsid oma kohust esmaabipunktides, varjendeis ja mujal. Ka rünnakule järgnevail päevadel täitsid samariidid oma ülesandeid eeskujulikult, olles muuseas abiks ERÜ avalikes toitlustamispunktides toidu keetjaina ja jagajaina jne.

Enamlaste võimutsemisaasta Eestis paiskas laiali ka meie hästiorganiseeritud samariitide pere. Külastame Tallinna samariitide koondust Aia tn. 12, et kuulda lähemalt samariitide taasorganiseerimisest ja nende tööülesandeist.

See esmaabipunkt seisab ööl ja päeval kodanike teenistuses

Alatised esmaabipunktid

„Hakkasime samariite uuesti koondama ühisesse organisatsiooni möödunud aasta märtsis," räägib koonduse juht. „Alguses registreerisid end meie juures vähesed samariidid. Pärast üleskutseid ja selgitavaid koosolekuid tõusis aga registreeritud samariitide arv peagi 600 ligidale."

„Kas alatised esmaabipunktid rakendati otsekohe tegevusse?"

„Ei, algul oli tähtsamaks ülesandeks rakendada tegevusse sanitaartegevkondlasi, kes ainult õhuhäire puhul asusid politseijaoskondadesse, avalikesse varjendeisse ja sanitaartranspordi juure, kusjuures osa jäi reservi ettenägematuiks juhtudeks.

Samariit, kellele pommirünnaku tagajärjel on purunenud kodust säilinud vaid seljariideid, teatab samariitide koonduse sekretärile enda praeguse elukoha

Nüüd aga on samariitide tegevus tublisti laienenud. Nii on asutatud alatised esmaabipunktid kõikidesse politseijaoskondadesse, välja arvatud 6. jaoskond ja Tallinn-Sadam. Need punktid on avatud ainult päeval. Öö-päev on avatud esmaabipunktid Aia tn. 12 ja Balti jaamas.

Vajaduse korral, näiteks sõjapiirkondade evakueerimise puhul, oleme avanud esmaabipunkte ka evakueeritute ühistes majutamispaikades. Abivajajaid on seal leidunud rohkesti. Ühtlasi on samariidid järjekindlalt abiks ka haiglais.

Järelkasvu peab olema

Kuna samariite pidevalt rakendub vabatahtlikult rinde teenistusse, on koha peal vaja hoolitseda samariitide järelkasvu eest. Selleks korraldati mitmed kursused, kuhu tung oli harukordselt suur. Nii näiteks saadi 600 soovijast kursustele vastu võtta vaid 150. Teoreetiliste ja praktiliste teadmiste täiendamiseks korraldati samariitidele suvel Kose-Lükatil õppepäev. Samuti viidi läbi täienduskursused peamiselt õhu- ja gaasikaitse alal.

„Milline on kodaniku minimaalvanus samariitide kursusele pääsemiseks?"

„Alla 16-aastasi kursustele vastu ei võeta. Kursused ise kestavad 45 tundi, kusjuures õppeaineteks on samariitide organisatsioon, anatoomia koos füsioloogiaga, esmaabi, sõjagaasid, sanitaartransport ja isiklik tervishoid. Kuna kursusi nüüd korraldab ERÜ, siis on kavas ka ERÜ struktuur. Lektoreiks on arstid ja velskrid, kes kursuse lõpul ühtlasi eksamineerivad.

Pärast Narva evakueerimist korraldati Tallinnas kaks paralleelkursust kooliõpilastele, millest osavõtjaid oli 150. Noored olid asja juures täie innuga ja kursuste üldtase kujunes väga heaks. Paljud kooliõpilasist tahavad nüüd oma samariidioskusi rakendada rinde teenistusse.

Naised ülekaalus

„Kui palju on Tallinnas koos Nõmmega samariite ja kuidas on nad jaotatud?"

„Praegu on meil registreeritud umbes 800 samariiti. Jaotatud on nad 60-isikulistesse salkadesse ja salgad omakorda rühmadesse. Igas rühmas on 5—6 jagu, igas jaos 4 samariiti."

„Ja kõik need 800 inimest täidavad oma samariidiülesandeid tasuta?"

„Jah. Kogu samariitide peres on ainult üks tasuline jõud — see on koonduse sekretär," ütleb koonduse juht. „Nagu mina täidan oma samariidikohuseid muu töö kõrval, nii teeb seda suurem osa meist."

„Kui tihti tuleb samariitidel täita valvekorda?"

„1—2 korda nädalas. Kui ollakse tööga seotud, võivad teatavate käitiste juhid samariidi valvekorraks vabaks lubada. Kui valvekord on öösel, tuleb aga järgmisel hommikul jälle tööle rutata."

„Naised on vist samariitide seas ülekaalus?"

„Seda küll. 800 samariidi seas on meil ainult 15 meest. Mehed on ju rohkem seotud rindel ja mujal."

„Kas korraldate ka omavahelisi kokkutulekuid?"

„Nädalas kord on salgaõhtu, kus salgajuhid annavad vajalikku informatsiooni ja määravad valvekorrad. Salgajuhtideks on aseõed, velskrid ja vanem-samariidid.".

„Millistes linnades on samariidid hästi organiseeritud?"

„Peale Tallinna veel Tartus, Rakveres ja Viljandis. Hästi tegutsesid samariidid ka Narvas."

Esmaabi rünnakuohvreile

Küsime, kuidas täitsid samariidid oma ülesandeid enamlaste terrorirünnaku ajal ja kuuleme, et kõik olid vapralt oma kohal, kuigi mitmeil samal ajal oma kodu hävis tules. Abi tuli anda rohkesti ja mitmesugust. Palju esines vigastusi rusude alla jäämisest ja pommikildudest. Samuti olid paljudel kannatanud silmad **kuumusest ja lendlevast prügist**. Kuna sõidukeist oli puudus, **kandsid samariidid haavatuid sa**geli pikki maid kanderaamil haiglasse.

Iseloomustava loo võiks tuua ühest politseijaoskonnast. Valveloleva samariidi mees tormas uksest sisse hüüdega:

„Tule ruttu koju. Meie maja põleb!"

„Enne viime haavatu ära," ütles naine rahulikult. Sidus haavad ja koos teise samariidiga kandis rünnakuohvri haiglasse.

Koonduse juht räägib juhtumi ka möödunudaastasest rünnakust. Kuigi rongid ei käinud, tuli üks samariit jalgsi Pääskülast Tallinna, et asuda oma kohusetäitmisele. Vaevalt siia jõudnud, rakendati ta ka kohe ohvreid abistama.

Koonduse sekretäri laua juures seisab parajasti naiskodanik — samariit, kes on tulnud oma uut elukohta teatama. Ta endine kodu hävis pommitusrünnakul ja talle jäid vaid seljariided. Aga ta tahab endiselt jatkata samariiditööd. Juba Vabadussõjas, kus ta mees võitles ohvitserina rindel, tegutses see vapper naine oma mehe kõrval rindeõena.

Küsitleme lõpuks ka üht valvekorral viibivat naissamariiti.

„Kus viibisite terroriööl?"

„Valvepunktis."

„Oma kodust teil teateid ei olnud?"

„Ei kodust teadnud midagi. Süda valutas küll, aga eks oma kohust tule sellegipärast täita." **Vs.**

Samariitide hoolitsevad käed on puhastanud haige silma ja panevad nüüd kaitsva sideme

Kala leevendab nahakriisi

Toormaterjal, mille praktilisus selgus sõja-aastail. Tursanahatööstus jatkab tööd endise koormatusega

Tursanahatööstus „Tuna", mis muide on ainukeseks omasarnaseks tööstuseks meil asutati aprillil 1942.

Ja praegu, nagu **näitab vastvalminud** aruandeist, töötatakse „Tuna" poolt kuus ümber ümmarguselt 1700 kalanaha 300 vastu esimesel tööaastal. Tööstuse läbikäik aga, nagu selgub jutuajamisel selle omanikega, oleks võinud olla tunduvalt suurem. Tööd on nimelt pidurdanud toormaterjali, s. o. kalanahkade, vähene kokkutulek.

Kalanahk on mitmes riigis juba mõnda aastat ihaldatavaks artikliks kujunenud Erilise parkimismenetluse abil vastupidavaks muudetult, saab nahka kasutada rahakottide, jalatsite, vööde, käsitaskute, kinnaste, raamatuköidete jne. valmistamiseks.

Esmakordselt võidi töödeldud kalanahka näha 1938. a. Hamburgi kalandusnäitusel. Nüüd on see uus tooraine, mis tõhusalt aitab täita sõjaaegsest olukorrast tekkinud lünka nahamajanduses, juba paljudes maades tarvitamist leidnud ja seda täie õigusega, kuna

kalanaha tugevust hinnatakse 5 korda tugevamaks vasikanaha omast.

Norras näiteks on töödeldud kalanahatoodang viimasel ajal tunduvat suurenemist näidanud. Seitsme kalanaha parkimisega tegeleva tööstuse toodang ulatub seal „Dagbladeti" andmeil 550 tonnini, milline kogus ümmarguselt 2 miljoni ruutjalaga võrdub. Kui palju kindaid sellest nahast juba võiks valmistada? See selgub väikesel arvutlusel, kui teada on, et paari kinnaste valmistamiseks kulub 2—3 ruutjalga kalanahka.

Kalanaha ümbertöötlemise hälliks tuleb pidada Saksamaad ja Skandinaavia riike, kusjuures märkimisväärne on, et viimatinimetatud riikides ei tuldud kalanaha kasutamise mõttele selle asendamiseks loomanahkadega, vaid lihtsalt põhjusel, et kalanahk omapärase ilusa mustrilise joonise omab, mis oivaliselt sobib luksusesemete valmistamiseks ja raamatuköite materjalina kunstipärasteks toodeteks. Sõjaolukord andis loomulikult katsetele oma suuna ja tiivustas eriti tarbeesemete valmistamisele.

Eestis tehti juba 4—5 aastat katseid selleks, et kalanahka töödelda võimalikes värvitoones ja mustreis. Vaevarikaste katsete tulemusena on see ka korda läinud — leiutati vastupidava kalanaha saavutamiseks sobiv parkaine koostis.

Et saada pilti sellest, kuidas toimub kalanaha ümbertöötamine, külastame Tallinnas asuvat tursanahatööstust „Tuna". Kalanahku, nagu selgub, on toonud tööstusse niihästi eraisikud kui ka asutused.

Küsimusele, missuguste kalade nahad sobivad parkimiseks, saame vastuse, et kõikide kalade suuremad nahad.

Pargitakse lõhe-, havi-, angerja-, koha-, vimma-, tursa- j. t. nahku.

Eriti tugev ja vastupidav on lõhenahk, ületades selles suhtes isegi vasikanaha. Tursanahk lõhenahaga võrreldes tundub üpris õhukesena ja esimesel pilgul küll mitte eriti tugevana. Ometi ei jõua tugev mees tursanahka käte vahel puruks rebida.

Ümbertöödeldud tursanahk on looduslikult nägusa mustriga ja kannatab julgesti välja võistluse ussinahaga, rääkimata vastupidavusest, kus ussinahk kaugele maha jääb. Meeldivad on ka angerjanahad oma sametilises pehmuses ja paksuses. Oma veniva omaduse tõttu **sobivad nad aga vaid kinda**nahaks.

Laos võime näha juba värvi muutnud kalanahku — punaseid, siniseid ja musti. Daamid, kellele meeldib värviline king või käekott rohkem kui „ussinahkne", võivad koos parkimisega lasta kalanaha ka värvida.

„Kalanaha parkimine võtab 4—5 korda rohkem aega kui lambanaha parkimine," märgib hra Köstner, selgitades meile kalanaha parkimistoimingut. „Soolatud nahad (nahad enne parkimiseleminekut peavad olema tingimata vähemalt 2 nädalat soolas seisnud) kõigepealt leotatakse, millele järgneb nahkade puhastamine lihast ja nende töötlemine kemikaalidega. Pärast seda kui nahkadelt on soomus ära kaabitud, pannakse nad taas likku. Sellele järgnevad parkimiseelsed tööd ning hiljem parkimine ise. Lõpuks toimub loputamine, värvimine, raamimine, nahapinnale siledusе ja ilu andmine. Pärast seda, kui nahk on veel ka pehmendatud ja talle viimne läige peale löödud, on sooritatud ka juba 10 eritoimingut, milleks on kulunud samapalju päevi."

Nagu eelpool märgitud, on parkimiseks kõlvulised kõigi suuremate kalade nahad.

Kaladelt alla 3 kg ei saa parkimiseks kõlvulikku nahka, erandiks on siin aga angerjad ja linaskid.

Juba kiloliste angerjate ja linaskite nülitud nahad on parkimiskõlvulised.

„Teile tuuakse töötlemiseks juba nülitud ja soolatud nahad. Kuidas saavad inimesed hakkama kalade nülgimisega?"

„Vigu ju selle juures tehakse. Enamasti tuuakse liiga väikesi nahku, kuid sageli ka nülgimisel rikutuid. Ometi on kalade nülgimine äärmiselt lihtne. Esiteks lõigatakse nahk kala pea ümbert lõhki. Siis vabastatakse lõikejoont pidi nahaäär sõrmede abil nahaalusest kilest, riputatakse kala peadpidi konksu otsa ja tõmmatakse nahk aeglaselt tupena tagurpidi maha. Nahaalune kile ei tohi sealjuures nahaga kaasa tulla, vaid peab katma nülitud kalaliha. Kui kõhualune kalaliha vahetevahel naha külge jääb, siis tuleb see sõrmedega või puupulgaga lahti lükata. Nahku muide võib nülgida ka soolatud kaladelt."

Nahku tuleb enne nülgimist kui ka nülgimisel ja pärast seda äärmise ettevaatusega käsitseda. Nad ei tohi määrduda ega puutuda kokku kemikaalidega. Eriti tuleb kalu hoida sooja vee eest. Külmunud kalade ülessulatamise puhul ei tohi vee temperatuur ületada 25° C. Ja kuna kalanahk väga kiiresti roiskub, tuleb nahad pärast nülgimist kohe sisse soolata.

Tupena äratõmmatud kalanahku ei tarvitse lahti lõigata. Neid võib lahtilõikamatult soolata sisse. Kui millegipärast eelistatakse kalanahka enne nülgimist lahti lõigata, siis tehtagu seda suurema tarvituskõlvulise nahapinna saamiseks turskadel, lutsudel, ahvenatel ja kohadel seljalt, teistel kaladel kõhu alt.

Soolamiseks laotatakse nahk keldri põrandale või lauatükile ning riputatakse soolaga üle. Peale soolvee äravalgumist keeratakse nahk pakki. Nii on neid võimalik saata postipakina parkimiseks tööstusse, kusjuures pargitud nahad saadetakse lunamaksuga tagasi.

Tursanahatööstus „Tuna" on katsetanud peale kalanahkade parkimise ümber töötada veel linnunahku.

Häid tulemusi sel alal on saavutatud luige- ja kananahkade parkimisega.

Koos udusulgedega sobivad töödeldud linnunahad karusnahkadeks, udusulgedeta kinda- ja voodrinahaks.

See pole aga veel kõik. Nähes tööstuses pruune lakknahale sarnlevaid nahku, ei või võhikul mõttessegi tulla, et tegemist on töödeldud ja värvitud looma südamekottidega. Oma tugevuse tõttu on nad sobivad käekottide materjaliks, sõjaväe taskuäärenahkadeks, voodrinahaks jne.

„Tuna" poolt pargitult nägime veel Eesti spordijuhi Jüri Lossmanni välismaiste sisalikkude kaht nahka.

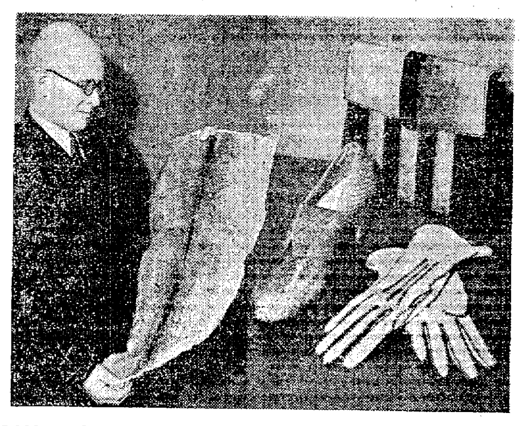

Pildil vasakul — tursanahk pargitult. Paremal — kalanahast valmistatud esemeid

KULTUURIELU

Juhan Jürme surmast möödub täna aasta

Täna möödub aasta helilooja ja orelikunstniku **Juhan Jürme** surmast. Jürme hukkus koos oma abikaasaga möödunud aastal öise terrorirünnaku tagajärjel. Juhan Jürme esimese surma-aastapäeva tähistamiseks toimub homme, s. o. pühapäeval, 26. märtsil, Kaarli kirikus algusega kell 10 hommikul **mälestus-kontsertjumalateenistus**. Lauluettekannetega kadunu heliloomingust austab oma sõpra kontsertlaulja **Evald Oja**, kellega Juhan Jürme oma viimased kirikukontserdid andis Tapal ja Rakveres möödunud aasta märtsi lõpul.

Ugala teater jatkab külaskäiguetendusi

Hoolimata raskustest transpordioludes, kavatseb Ugala lähemal ajal külastada oma näitetrupiga kaht maakohta — Suure-Jaanit ja Suislepa. Mängukavas on ette nähtud P. Helvigi komöödia „Mesinädalad", mis esimeses mainitud kohtadest tuleks kaks korda, teises üks kord etendusele.

Peale väljasõiduetenduste on teater vahepeal annud ka neli segaeeskavaga õhtut sõjaväele. Kõik need etendused on leidnud suurt poolehoidu ja rohket külastamist.

Helsingi ülikoolile uus teaduskond

Helsingi ülikooli konsistoorium on otsustanud avada riigiteadusliku fakulteedi. Juba pikemat aega on professorite komisjonil olnud ülesandeks kõnesolev küsimus lahendada, kuna riigiteadused olid õppekavas tagaplaanile surutud. Nii kuulus rahvamajandusõpetus, milleks jaoks ainult kaks õppejõudu olemas, filosoofia fakulteeti ja ajaloofiloloogia sektsiooni.

Uue korralduse põhjal on riigiteaduslikul fakulteedil kümme õppetooli. Kaks ülevalmainitud õppetooli võetakse üle uude fakulteeti. Pealeselle võetakse siiani õigusteadusliku fakulteedi juures tegutsenud riigi- ja finantsala õppetoolid üle riigiteadusliku fakulteedi juure.

Asutamisele tulevad uued õppetoolid sotsioloogiale, poliitilisele ajaloole, statistikale, sotsiaalpoliitikale ja üldisele rahvamajandusõpetusele. Kuna rahvusliku majandusteaduse õppetoolid olid mõlemad soomekeelsed, tuleb uus õppetool rootsikeelne. Ülejäänud eriõppetoolid tulevad soomekeelsed. Riigiõigusliku stuudiumi areng Rootsis kujuneb Helsingi ülikooli uuskorraldusele eeskujuks.

Põhjariikide üliõpilaspäev

Traditsioonikohaselt pühitseti 23. märtsil kõigis põhjariikide ülikoolides põhjariikide ülikooli- ja üliõpilaspäeva.

Helsingis korraldas Nylandi osakonna soome-rootsi rahvusühing ennelõunapeo. Pidukõne pidas endine sotsiaalminister Fagerholm. Pidulikule koosviibimisele olid kutsutud teiste seas ülikoolide rektorid, üliõpilaskondade inspektorid, Põhja Ühingu esindaja, rootsi ajakirjanduse atašee ja Skandinaavia ajakirjanduse esindajad. Samalaadne koosviibimine korraldati ka Turus sealse Rootsi Akadeemia üliõpilaskonna poolt. Kõik Soome üliõpilasühingud pühitsevad seda päeva põhjariikide koostöö tähe all.

Taanis avastati 6000-aastane haud

Hiljuti leiti arheoloogilistel väljakaevamistöödel Korsör'i sadamas luukere, mille vanust hinnatakse 6000 aastale.

Selle leiuga arvatakse olevat avatud Taani vanim matmispaik. Puukoorde paigutatud hästisäilinud skelett näib olevat kolmekümnendates aastates oleva mehe oma. Pealuuvigastus laseb oletada, et ta on võitluses langenud. Tema kõrval lebas ilusasti väljatöötletud tulekivist tööriist.

Kölni maalikunst ja skulptuur näituse väljapanekuis

Hoolimata sõjaolukorrast tingitud raskustest annab Kölnis korraldatud kunstinäitus kaunima tõendi sellest, kui suurt indu ja vaimustust on kunstnikud rakendanud oma töös, ületades loovtöö teele veerenud takistusi. Nende ennastsalgavate püüdluste õnnestumist tõendab näitusel esitatud tööde tase ja kogus. Tööd on enamikult pärit Reinimaa ja Vestfaali kunstnikelt.

Neis töis ilmneb püüd eemalduda mõnikes hetkeks sõjast ja unustada ta varjuküljed. Oma vähestel puhkemomentidel on kunstnik üles otsinud kõik need tähtsusetud pisiasjad, mis nii sageli moodustavad unustamatu elamuse inimese hingele. Kord otsib maalikunstnik seda unustamatut mõnes säravkaunis maastikumotiivis, siis jälle pöördub ta pilk lillede ja loomade juure.

Aga mitte üksnes maalikunst pole endale sel väljapanekul suunaks seadnud otsida ja leida elust muretust ja värskust, vaid ka graafika ja plastika sammuvad samu radu — jäädvustades kauneid hetki elust. See püüdlus on arvurikkais töis harmoonilist hingestust leidnud.

Kunstiasjatundjad

Mõne aja eest müüs Badoglio valitsus suurema arvu ainulaadseid kunstiväärtusi Sitsiilia galeriidest Brasiilia kunstikauplejaile.

Ajalehest.

Don Paulo de Speculados oli pika ja hädaohtliku teekonna ette võtnud, ta oli üle suure vee sõitnud ja maabus nüüd õnnelikult ilusal päikesepaistelisel Sitsiilia rannal. Siin tervitasid teda soe Vahemere tuul, õitsvad apelsinipuud ja härrad Itaalia kunstiringkondadest.

„Don Paulo de Speculados, kunstieriteadlane Brasiiliast," tutvustas ta end, kummardudes auväärselt mõlemale poole niipalju kui seda lubas ta massiivne kehaehitus.

„Teretulemast, teretulemast ilusasse Itaaliasse, kõigi üllate kunstide maale," sädistas kari kongusninalisi ja säbrusjuukselisi iisraelipoegi, Itaalia kunstiringkondade esindajaid. „Teretulemast! Loodame teile pakkuda paremat, soodsaimate hindadega, esmajärguline kaup, priima materjal, üle 1000 aasta vana. Maale, skulptuure, muuseumiesemeid, kõike, kõike..."

„Mon dieu, rõõmustab mind mu härrad," tegi don Paulo de Speculados žesti, „minu kodumaa vajab ja ootab teie kunsti. Rio de Janeiro, Sao Paulo, Pernambuco, Bahia, Belem, Santos, Para, Diamantino — kõik tahavad näha teie kaupa. Uskuge mind, mu härrad, kaup läheb kui või päikese paistel, kui kohv vedurlahjus. Teen teile soodsa ettepaneku..."

„Ettepanekuid teeme hiljem," sädistasid härrad Itaalia kunstiringkondadest.

*

„Siin, näete," seletasid härrad kunstiringkondadest, kui nad astusid piki galeriid, „see on Michelangelo valmistatud, puha selge carrara marmor, priima kaup, hästi hoitud, vana; siin Leonardo da Vinci pilt, ilus, kena, tore, head värvid, jälle hästi säilinud, vana, priima materjal. — Noh, kuidas meeldib, don Paulo de Speculados? Kas lööme käed? 1000 milreid... Tehtud?"

„Mis? 1000 milreid..? Nende eest? Ma tänan, mu härrad. Meil Brasiilias saab niisuguseid ebajumalakujusid ja pilte peeglite ja litrite eest indiaani- ja mulatiküladest küll ja küll. Aga omavahel üteldud, äri on äri. 500, ütleme. Kas nii?"

„Kuidas, kuidas, 500 nende eest? Marmor, ilusad värvid, kenad kujud!" pistsid härrad kunstiringkondadest kisama. „Ja siis 500! Ai-vai, don Paulo de Speculados, see ei lähe, see on meie surm, see on alla oma hinna. Mõtelge ometi: Leonardo da Vinci, Michelangelo..."

„Pole tähtsad need nimed. Ütleme, 750, aga mitte üht reid enam. Küllalt suur hind selle prahi eest. Noh, klaar..?"

Tehtigi siis kirik keset küla: härrad kunstiringkondadest said 750 milreid, don Paulo de Speculados aga hea marmori ja kenades värvides pildid. Ja mõlemad pooled olid rahul.

*

Rio de Janeiro. Kunstiasjatundja don Paulo de Speculados on oma kunstireisilt tagasi jõudnud ja peab nüüd nõu oma agentidega.

„Siin, mu härrad, õnnestus mul osta Euroopast n. ü. võileiva hinna eest mõned asjakesed. Pidavat olema mõnituhat aastat vana! Muidugi on see lora. Need paar marmorkuju siin olevat valmistanud keegi Micho de Langos, ja need pildid on pintseldanud Leopardo de Vindos. Teie ülesanne, mu härrad," siin kõrgendas don Paulo de Speculados häält, „on nende eest pärismaalastelt saada aga enam kui võileiva hind. Ma loodan, et mõistate mind, mu härrad. Mul on au."

Don Paulo de Speculados kummardub, härrad teevad sama.

*

Ürgmetsas, Amazonase jõe kaldal. Indiaani külla on valged mehed hulga puuvilla, mate-tee ja nahkade eest toonud uued jumalad. Üks neist on helevalge inimene, jäik ja liikumatu, imelikult kõveras, justkui ähvardaks midagi visata. Ja käes ongi tal mingisugune ratas. Teine jumal aga on neljakandiline, õhuke ja kirev nagu suguharu enne sõjateele asumist.

„Need on vägevad jumalad," seletab pealik Pikk Nuga harduses ja aukartuses värisevale rahvale. „See helevalge jumal, mis on veel valgem kui valge mehe nahk, kaitseb meid kõige kurja eest. Oma rattaga viskab ta iga meie vaenlase surnuks. Ta käsi on vägev ja ta nimi on Mitsho-Latsho. Mu rahvas peab teda austama. See õhuke ja sõjavärvidega värvitud jumal aga annab meile sõjaõnne. Tema nimi on Leopardo, mis punase mehe keeles tähendab jaaguar, sest ta on vägev nagu jaaguar. Minu rahvas peab ka teda austama."

Ja veel kaua kostis kottpimedasse õhe Amazonase kaldalt ürgmetsa veerelt jaaguaride hulumise sekka relvade tärinat ja kära: pealik Pika Noa suguharu pidutses uute jumalate pärast ja korraldas nende auks sõjamänge.

*

Ühel päeval aga olid mõlemad jumalad kadunud ja suguharu oli õnnetu.

Kuid brasiilia tolmuahv, kes jumalad varastas, oli õnnelik ja oma suures õnnes purustas mõlemad jumalad. Nähtavasti oli tema suurem kunstiasjatundja kui Itaalia kunstiringkondade härrad ja don Paulo de Speculados, sest ta tegi häbistatud kunstiteostele kiire ja valuta lõpu. **Ohakas**

MATKAMÄRKMEID

Soe süda

Märjamaa jaamas tuli rongilt maha mees, kes oli paljaks põlenud. Tal oli kehakatteks vaid õhuke ülikond ja seegi kohati põletisauke täis. Mees oli kahvatu ja lõdises. „Vagunis polnud vigagi, seal ikkagi nagu seinavari, aga siin lagedal paneb külm kepsu lööma," rääkis mees ja lisas mõne aja pärast: „Selle nahka ma küll vist lähen. Kes sihukesele külmetamisele vastu peab!"

„Einoh, ega inimest või lasta ära külmuda," ütles perroonile tulnud talumees ja tõmbas halli riidega kasuka seljast. „Säh, poe sisse ja kanna. Sellega sul juba külm ei hakka."

„Aga te jääte ju ise pintsakuga?" sõnas linlane. Maamees vastas muheldes:

„Pole mul häda ühti. Mul kasukvest all."

Linnamehe silmad täitusid veega. Keegi tähendas kõrvalt: „Sel peremehel on peale kasukvesti ka soe süda."

Vapper väikemees

Vagunis äratas kõikide tähelepanu helepäine poisu. Ema rääkis, et nende maja tabanud süütepomm. Väheseid asju vaid suudetud päästa. Aga poisu toonud siiski kaenlas välja oma mänguhobuse. Sellega ta nüüd vagunis askeldas. Küsitlesid kaasreisijad poisut: „Noh, poja, kuidas pommitamine oli? Kas võttis nutupilli lahti?"

„Ei," vastas väikemees. „Ema viis mu tänavale, Räägu Volts ka ei nutnud."

„Kuhu see Volts siis jäi?"

„Õde viis Voltsi ära."

Ema seletas, et Räägu Volts saanud põlevast majast põgenedes pommikillust haavata ja viidud ravimisele.

Enne hommikut väsis poisu ja uinus kuskil riidepambul. Siis laskis keegi paugatades alla vaguni aknaluugi.

Väikemees avas silmad ja küsis: „Ema, kas jälle pommid?"

Väsinud ja vintsutatud reisijad vaatasid üksteise otsa.

Olvik

Teda ei häiri see põrmugi

Kuskil maajaamas läks kaks meest vaidlema. Raudteeametnik ja käitistööline linnast. Mõlemad olid mustaverd noored ja kenad mehed. Raudteeametnik ütles, et tema ilma sõiduloata pileteid ei müü ja jaamasolijad õigupoolest rongile minna ei tohiks.

„Aga millal mul aega on sõiduluba hankima hakata," seletas linnamees. „Tõin perekonna maale ja pean otsemaid oma töökohale tagasi ruttama."

„Mind ei häiri teie töökoht põrmugi," ütles raudteeametnik üleolevalt.

„Aga mind häirib see vägagi," vastas linlane. Vaidlus süvenes ja ametnik laskis juba lendu kurja väljenduse: „Mis te karjute?" Linlane rääkis aga ärrituseta ja üsna tavalise häälega.

Lõppeks läks ametnik oma ametiruumi, enne ähvardades: „Teie täna ei sõida."

Muidugi ei seisnud selle ametniku võimuses inimesi takistada nende töökohtadele tagasi sõitmast, sest siis ei nõutud veel linlasilt maalt linna sõites sõiduluba. Aga sellest vaidlusest jäi jaamasolijaile siiski halb mulje. Nüüd ootab ju iga kannatanud kodanik ligimiselt sõbralikku suhtumist.

Peatoimetaja A. Oinas
Peasekretariaat: H. Laanest, E. Saluraud
Väljaandja Kirjastus „Eesti Ajaleht"
Trükitud Majandus- ja Rahandusdirektooriumi trükikäitiste (end. Tall. Eesti Kirjastus-Ühisuse) trükikojas

EESTI RAHVUSRAAMATUKOGU AR